

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครปฐม เขต 1

โดย
นางสาวชลธิชา เฟดิมดี

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ข

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

โดย
นางสาวชลธิชา เผลิมดี

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ข

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

GOOD GOVERNANCE FOR SCHOOL ADMINISTRATORS OF BURAPHA SUKSA
SCHOOL GROUP UNDER THE NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education EDUCATIONAL ADMINISTRATION
Department of Educational Administration
Academic Year 2024
Copyright of Silpakorn University

650620074 : การบริหารการศึกษา แผน ข

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล

นางสาว ชลธิชา เผลิมดี: หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร. สงวน อินทร์รักษ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 2) แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ประชากรคือ โรงเรียนในกลุ่มบูรพาศึกษา จำนวน 14 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 1 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 42 คน โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 6 ด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักความเสมอภาค หลักคุณธรรมและจริยธรรม หลักนิติธรรม หลักการรับผิดชอบต่อสังคมและตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผยและโปร่งใส และหลักการกระจายอำนาจ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ หลักประสิทธิภาพ หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ และหลักการตอบสนอง ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นพหุแนวทาง โดยกำหนดให้ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตที่ต่ำกว่า 4.5 ในแต่ละรายข้อคำถามมาเป็นประเด็นเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาพบว่า มีแนวทางในการพัฒนาทั้งหมด 16 แนวทาง

650620074 : Major EDUCATIONAL ADMINISTRATION

Keyword : Good Governance

MISS Chonticha PHADERMDEE : GOOD GOVERNANCE FOR SCHOOL ADMINISTRATORS OF BURAPHA SUKSA SCHOOL GROUP UNDER THE NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1 Thesis advisor : Sangau Inrak

This research aims to know 1) The principles of good governance for school administrators of Burapha Suksa School Group under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1 2) Guidelines for developing good governance principles for school administrators of Burapha Suksa School Group under the Nakhon Pathom primary educational service area office 1 The population is 14 schools in the Burapha Suksa group. The informants were 1 school administrator, 1 government teacher, and 1 basic education commission who was an outsider, totaling 42 people and using the informant as the unit of analysis. The research instruments are an opinion questionnaire and an interview form. Statistics used in research are frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The results of this research were as follow:

1. Good governance for school administrators of Burapha Suksa School group under the Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 1, the overall level is at the highest level. When considering each aspect, it was found that it is at the highest level in 6 areas by ordering the arithmetic mean values from highest to lowest as follows: Equity, morality and ethics, rule of law, accountability, transparency and decentralization. It is at a high level in 4 areas as follows: effectiveness, efficiency, participation and consensus, and responsiveness principles respectively.

2. Guidelines for developing good governance principles for school administrators of Burapha Suksa School Group under the Nakhon Pathom primary educational service area office 1, it is multi-directional by assigning items with an arithmetic mean value lower than 4.5 in each question to be used to find guidelines for development, it was found that there were a total of 16 guidelines for development.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์ ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร ประธานกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ และอาจารย์ ดร.สมบัติ เดชบารุง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณาในการแนะนำ ช่วยเหลือ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของสารนิพนธ์ฉบับนี้จนสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ ดร.ทวิช แจ่มจรัส ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิณพนธ์ คงวิจิตต์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญรอด ชาตียนนท์ ผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความกรุณาตรวจสอบความตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนแล้วเสร็จได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการและคณะครูโรงเรียนบ้านลำท่าโท รุ่นพี่และเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น 41 ที่ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจและช่วยเหลือเสมอมา ขอขอบพระคุณบิดามารดาและกำลังใจจากทุกคนในครอบครัวของผู้วิจัยที่คอยช่วยเหลือ และสนับสนุนให้สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี คุณค่าและคุณประโยชน์อันเกิดจากการค้นคว้าอิสระเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้อบรมสั่งสอน ให้ความเมตตาช่วยเหลือตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการทำให้การค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ชลธิชา เผลิมดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
1.2 ปัญหาการวิจัย.....	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
1.4 ข้อคำถามการวิจัย.....	7
1.5 สมมติฐานการวิจัย.....	7
1.6 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย.....	7
1.7 ขอบเขตการวิจัย.....	10
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.1 หลักธรรมาภิบาล.....	13
2.2 โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1.....	32
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย.....	49

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	49
3.2 ระเบียบวิธีวิจัย.....	50
3.3 แผนแบบของการวิจัย	50
3.4 ประชากร.....	51
3.5 ตัวแปรที่ศึกษา.....	51
3.6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
3.7 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	55
3.8 การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
3.9 การวิเคราะห์ข้อมูล	56
3.10 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	59
4.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1.....	62
4.3 ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่ม โรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1	77
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	82
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	82
5.2 การอภิปรายผล.....	87
5.3 ข้อเสนอแนะ	96
รายการอ้างอิง	98
ภาคผนวก.....	104
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย.....	105
ภาคผนวก ข สรุปแบบตรวจความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็น.....	108

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ.....	111
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล.....	114
ภาคผนวก จ แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อการวิจัย.....	117
ภาคผนวก ฉ แบบสัมภาษณ์และรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์.....	126
ภาคผนวก ช ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ.....	133
ประวัติผู้เขียน.....	137

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	60
ตารางที่ 2 คำสัมภาษณ์เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่ม โรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม62	
ตารางที่ 3 คำสัมภาษณ์เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่ม โรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 : หลัก ประสิทธิภาพ.....	64
ตารางที่ 4 คำสัมภาษณ์เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่ม โรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1: หลัก ประสิทธิผล	65
ตารางที่ 5 คำสัมภาษณ์เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่ม โรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 : หลักการ ตอบสนอง	66
ตารางที่ 6 คำสัมภาษณ์เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่ม โรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 : หลักการ รับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้.....	67
ตารางที่ 7 คำสัมภาษณ์เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่ม โรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 : หลักความ เปิดเผยและโปร่งใส	69
ตารางที่ 8 คำสัมภาษณ์เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่ม โรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 : หลักนิติธรรม	70
ตารางที่ 9 คำสัมภาษณ์เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่ม โรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 : หลักความ เสมอภาค	72

ตารางที่ 10 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่ม
โรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 : หลักการมีส่วนร่วม
และการพยายามแสวงหาฉันทามติ 73

ตารางที่ 11 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่ม
โรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 : หลักการกระจาย
อำนาจ..... 75

ตารางที่ 12 คำขวัญเฉลิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่ม
โรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 : หลักคุณธรรมและ
จริยธรรม..... 76

ตารางที่ 13 สรุบบทตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็น 109

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย.....	10
ภาพที่ 2 ขอบเขตการวิจัย	11

บทที่ 1

บทนำ

ปัจจุบันนี้สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองและการบริหารงานของรัฐ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในช่วงศตวรรษที่ 21 นี้ ล้วนเป็นผลมาจากอิทธิพลของโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมถึงกระแสความเป็น ประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้เกิดกระแสแนวความคิดใหม่ในการบริหาร กิจการบ้านเมือง (Governance) ที่มุ่งเน้นการปรับลดบทบาทและขนาดของภาครัฐลง หรือ การปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการทำงาน เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร กิจการบ้านเมืองมากขึ้น¹ การนำหลักบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good governance) หรือ หลักธรรมาภิบาลมาใช้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนและ สังคมไทยขับเคลื่อนไปกับระบบบริหารงานที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งเพียงพอที่จะแข่งขันกับ นานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ประเทศมีความสงบสุข พัฒนาได้อย่างรวดเร็วและยั่งยืน ต่อไป² โดยธรรมาภิบาลถูกกล่าวถึงกันมากในทศวรรษที่ผ่านมา เนื่องจากความเชื่อที่ว่าถ้าผู้นำ หลักธรรมาภิบาลมาใช้จะทำให้สังคมมีคุณภาพ ประชาชนได้รับความเป็นธรรม มีชีวิตที่ดี เพราะผู้บริหารประเทศยึดมั่นในธรรมาภิบาล โดยประเทศไทยนั้นได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ หลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ เมื่อ พ.ศ. 2540 โดยใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารจัดการและ นำมาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาธิปไตยในประเทศอีกด้วย

หลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญในทุกขั้นตอนของการพัฒนา เป็นเรื่องของการจัดสรร ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและความเสมอภาค สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนและความเป็นธรรมอย่างแท้จริง ธรรมาภิบาลเป็นกลไก ในการบริหารงานที่จะนำไปสู่สังคมที่มีคุณภาพ ดังนั้นเพื่อให้ประเทศไทยสามารถปรับตัวและ พัฒนาได้อย่างยั่งยืนในยุคปัจจุบันจึงได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลเข้ามาใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ

¹สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, **หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี (Good Governance)**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2555): 3.

²ทิวากร แก้วมณี, **ธรรมาภิบาล**, (กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์, 2559): 23.

โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีกลไกในการปฏิรูปประเทศที่จะนำไปสู่สังคมที่มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน อยู่บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมตามระบอบประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักสุจริต หลักสิทธิมนุษยชนและหลักธรรมาภิบาล มีกลไกในการปฏิรูปเพื่อขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ต่อไป ภาครัฐจึงต้องมีกลไกในการป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริต ผู้บริหารต้องมีคุณธรรม จริยธรรมและธรรมาภิบาล ภาคประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ดังนั้นการยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลจะทำให้ทุกคนรู้จักสามัคคี รู้หน้าที่ ยึดมั่นในหลักนิติธรรมมีสำนึกรับผิดชอบและปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม มีความโปร่งใสทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทำให้เกิดความคุ้มค่าในการบริหารงาน เพื่อขับเคลื่อนประเทศต่อไป³

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 6 หมวดนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 กล่าวไว้ว่า รัฐต้องมียุทธศาสตร์เป็นเป้าหมายในการพัฒนา โดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย⁴ คือ การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังคมสงบสุข เป็นธรรม มีความเท่าเทียม เพื่อจัดความเหลื่อมล้ำ ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจะเป็เป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล ผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วน⁵

แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2567-2570) ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาเพื่อนำพาประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน”

³ถวิลวดี บุรีกุล, หลักธรรมาภิบาล: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2561): 21.

⁴รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, "ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134, ตอนที่ 40 ก (6 เมษายน 2560): 17.

⁵ถวิลวดี บุรีกุล, หลักธรรมาภิบาล: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2561): 15.

ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลกและเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเอง ได้เต็มศักยภาพ พร้อมกับการยกระดับกิจกรรมการผลิตและการให้บริการที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม สูงขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีการกำหนดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ไว้ในเป้าหมายหลักของการพัฒนาข้อที่ 5 การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือ กับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ มุ่งสร้างความพร้อมในการรับมือ และแสวงหาโอกาสจากการเป็นสังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยโรคระบาดและ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและกลไกทางสถาบันที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง สู่ดิจิทัล รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารงานของภาครัฐให้สามารถตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีได้อย่างทันเวลา มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล⁶ ดังนั้นหลักธรรมาภิบาลจึงเป็นแนวทางบริหารจัดการที่รัฐบาลทุกคณะ ให้ความสำคัญและผลักดันให้หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชน ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน จึงส่งผลให้หน่วยงาน กำกับดูแลองค์กรเอกชนและหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ เร่งดำเนินการส่งเสริมเพื่อให้เกิดผล อย่างเป็นรูปธรรม

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาในฐานะองค์การของรัฐ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทำให้สามารถขับเคลื่อนระบบการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่าง ๆ คือ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการให้สำเร็จผล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีทักษะความรู้ในด้านต่าง ๆ มีการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุ ตามจุดมุ่งหมายและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง บริหารงานด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์ มีคุณธรรมและ จริยธรรมจะส่งผลให้ได้รับความเคารพ ความศรัทธา ความน่าเชื่อถือจากครู นักเรียน ผู้ปกครองและ

⁶"แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570," **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 139, ตอนพิเศษ 258 ง (1 พฤศจิกายน 2565): 21.

คนในชุมชน โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา⁷ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษามีคุณภาพ ทำให้เกิดการประหยัดทรัพยากร งบประมาณ โดยเฉพาะหลักการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจ ดังนั้นรูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของผู้บริหารในสถานศึกษาทุกระดับ และเป็นหัวใจสำคัญของทุกองค์กร⁸ ซึ่งการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลนี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสามารถยกระดับและสร้างความน่าเชื่อถือขององค์กร เพิ่มประสิทธิภาพของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ อันนำไปสู่การพัฒนาที่มีความสุจริตโปร่งใสและเป็นธรรม⁹

1.2 ปัญหาการวิจัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา ได้วิเคราะห์สถานการณ์ด้านการศึกษา (SWOT Analysis) โดยการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพสถานศึกษาจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในพบว่า มีอุปสรรคต่าง ๆ เกิดขึ้น ซึ่งอาจส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในสถานศึกษา ได้แก่ การทำงานไม่เป็นระบบ ไม่เคารพกฎหมายและระเบียบของสังคม การลงทุนภาครัฐในการจัดการศึกษาไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานให้มีคุณภาพได้ การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าใช้จ่ายสูงไม่สอดคล้องกับผลลัพธ์และผลผลิต นโยบายการกระจายอำนาจยังไม่ดำเนินการ

⁷ วารุณี โพธิ์คำ, "การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า." วารสารบัณฑิตศึกษา มจร.บ้านสมเด็จเจ้าพระยา 5, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563): 54.

⁸ จีรวรรณ มีภูมิ และเขาวนิ แก้วมโน. "เอกสารประกอบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2" (การประชุมหาญใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 13 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา, 13 พฤษภาคม 2565): 1,867.

⁹ ภูษณาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ และสมใจ สืบเสาะ, "การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1." วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย 7, 1 (มกราคม-มีนาคม 2566): 130.

อย่างจริงจัง บุคลากรในสถานศึกษาไม่สามารถปฏิบัติงานแทนกันได้ ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน สถานศึกษาขนาดเล็กบุคลากรมีน้อย รับผิดชอบหลายภาระงาน ส่งผลทำให้ไม่เข้าใจระเบียบและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับงานพัสดุและการเงิน ระบบการบริหารจัดการวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารเรียน อาคารประกอบไม่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษามีขนาดและความพร้อมแตกต่างกัน¹⁰ ทำให้ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ได้จัดทำกลยุทธ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเน้นการมีส่วนร่วม เพื่อให้สถานศึกษาได้นำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการเพื่อร่วมกันขจัดอุปสรรคที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา โดยมีการส่งเสริมกระบวนการทำงานตามหลักธรรมาภิบาล กระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้รับผิดชอบและสถานศึกษามีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อลดภาระงานครู ลดความซ้ำซ้อนของระบบงานและการจัดเก็บข้อมูล เสริมสร้างประสิทธิภาพเพื่อยกระดับคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้โรงเรียนคุณภาพประจำตำบลเป็นโรงเรียนหลัก หรือรูปแบบบริบทตามความต้องการของท้องถิ่น โดยร่วมมือกับภาคีเครือข่ายภาคประชาชน ท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการบริหารจัดการศึกษา¹¹

กลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา เป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยการนำหลักการและแนวคิดมาใช้ในสถานศึกษา เพื่อตอบสนองกลยุทธ์ที่ 5 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเน้นการมีส่วนร่วม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากบุคลากรในสถานศึกษา ยังไม่ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ ทำให้การปฏิบัติงานเกิดปัญหาและอุปสรรค มีการปฏิบัติงานบางขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน เช่น การส่งเอกสารต่าง ๆ ยังมีความล่าช้าและซ้ำซ้อนในหลายหน่วยงาน การส่งเอกสารยังไม่นำระบบ

¹⁰สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1, **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570)**, (นครปฐม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1, 2566): 34-38.

¹¹สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1, **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566**, (นครปฐม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1, 2566): 64-65.

เทคโนโลยีมาใช้เท่าที่ควร เป็นต้น ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเกิดความล่าช้า¹² นอกจากนี้ โรงเรียนในกลุ่มบูรพาศึกษาประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากหลายโรงเรียนทำให้งบประมาณ ในการบริหารจัดการภายในไม่เพียงพอ ขาดแคลนบุคลากรครู จำนวนบุคลากรไม่เป็นไปตาม กรอบอัตรากำลังจึงส่งผลต่อการให้บริการแก่ผู้รับบริการ ครูและบุคลากรไม่ได้รับการฝึกอบรมและ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง การบริหารสถานศึกษายังมีข้อบกพร่องในเรื่อง การมีส่วนร่วมของบุคลากร การ ร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำ ขาดความสามัคคี ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคใน การปฏิบัติงาน นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดการกระจายอำนาจในการบริหารงาน ขาดการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ครูและบุคลากร การเปิดเผยข้อมูลของ สถานศึกษายังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ขาดการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษายังอยู่ในระดับต่ำ¹³ ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจส่งผลเสียต่อคุณภาพ การบริหารงาน เป้าหมายของสถานศึกษาและอาจจะส่งผลกระทบต่อจัดการศึกษาได้

จากสภาพปัญหาข้างต้น หากผู้บริหารสถานศึกษาขาดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน อาจทำให้การบริหารการศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ ไม่มีประสิทธิภาพและส่งผลกระทบต่อคุณภาพของ สถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อสถานศึกษา มีความจำเป็น ต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ความโปร่งใส สามารถ ตรวจสอบได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพื่อจะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาใช้พัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้เกิด ประโยชน์ในการพัฒนาระบบการทำงานต่อไป

¹²สัมภาษณ์ ฉัตรภรณ์ พวงเงินสกุล, ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1, 10 กันยายน 2566.

¹³สัมภาษณ์ วิลาพร แดงเทศ, ข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1, 15 กันยายน 2566.

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

1.4 ข้อคำถามการวิจัย

1. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. การพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีแนวทางอย่างไร

1.5 สมมติฐานการวิจัย

1. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมาก
2. การพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีพหุแนวทาง

1.6 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

การบริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีเชิงระบบแบบเปิดมองว่าองค์การทางการศึกษาทั้งในระดับกระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เป็นหน่วยงานในการขับเคลื่อนการศึกษา มีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกตลอดเวลา ตามแนวคิดของลูเนนเบอร์กและออร์สไตน์ (Lunenburg and Ornstein) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นองค์กรระบบเปิด ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการแปรรูป (Transformation Process) ผลผลิต (Output) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และสภาพแวดล้อม (Environment) โดยมีรายละเอียดดังนี้ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) หมายถึง ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ ทรัพยากรทางกายภาพ (วัสดุอุปกรณ์ โครงสร้างพื้นฐาน) และ ข้อมูลสารสนเทศ (ความรู้ ข้อมูลสารสนเทศ หลักสูตร) กระบวนการแปรรูป (Transformation Process) หมายถึง การบริหารจัดการโรงเรียน เช่น กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการ

การบริหารทรัพยากรบุคคล หรือการดำเนินงานของผู้บริหารและครูภายในโรงเรียนที่ทำให้บรรลุผลสำเร็จตามที่โรงเรียนตั้งเป้าหมายไว้ ผลผลิต (Outputs) หมายถึง เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ผลสำเร็จ ผลิตภัณท์และการบริการของโรงเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การปฏิบัติงานของครู การลาออก อัตราการออกกลางคันของนักเรียนและความพึงพอใจในการทำงาน เป็นต้น ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) หมายถึง สารสนเทศเกี่ยวกับผลผลิต หรือกระบวนการของโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อการคัดเลือกปัจจัยนำเข้า สารสนเทศเหล่านี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในกระบวนการแปรรูปและผลผลิตในอนาคตและสภาพแวดล้อม (Environment) หมายถึง สภาพแวดล้อมที่อยู่ล้อมรอบโรงเรียน ได้แก่ แรงผลักดันด้านสังคม การเมืองและเศรษฐกิจที่มาปะทะกับโรงเรียน

โรงเรียนในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่หลักด้านการจัดการศึกษา โดยมีลักษณะการจัดเชิงระบบ คือ โรงเรียนมีปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตเช่นเดียวกับระบบอื่น ๆ โดยเป็นองค์กรระบบเปิด ประกอบด้วย ระบบย่อย ๆ ภายในองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม โดยระบบจะรับปัจจัยนำเข้า (Inputs) มีกระบวนการ (Transformation process) เปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้าให้เป็นผลผลิต (Outputs) ซึ่งปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม (Environment) ทั้งภายในและภายนอกองค์กร สามารถสะท้อนคุณภาพการศึกษา มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) เพื่อนำไปพัฒนาปัจจัยนำเข้าและกระบวนการต่อไป ซึ่งปัจจัยนำเข้า ได้แก่ นโยบายการศึกษา บุคลากร งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ ถูกแปรเปลี่ยนผ่านกระบวนการ ได้แก่ การบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพทั้งด้านสถานศึกษา ผู้เรียนและบุคลากร¹⁴

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้อาศัยกรอบแนวคิดทางด้านกระบวนการทางการศึกษา เพราะระบบการบริหารจัดการมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนต้องปฏิบัติงานโดยอาศัยหลักธรรมาภิบาล ซึ่งมีนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้กล่าวไว้ อย่างหลากหลาย เช่น คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียแปซิฟิก (United Nation Economic and Social Commission for Asia and the Pacific: UNESCAP) มีหลักการที่สำคัญ 8 หลักการ คือ 1) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) 2) หลักนิติธรรม (Rule of law) 3) ความโปร่งใส (Transparency) 4) การตอบสนอง (Responsiveness) 5) การมุ่งเน้นฉันทามติ

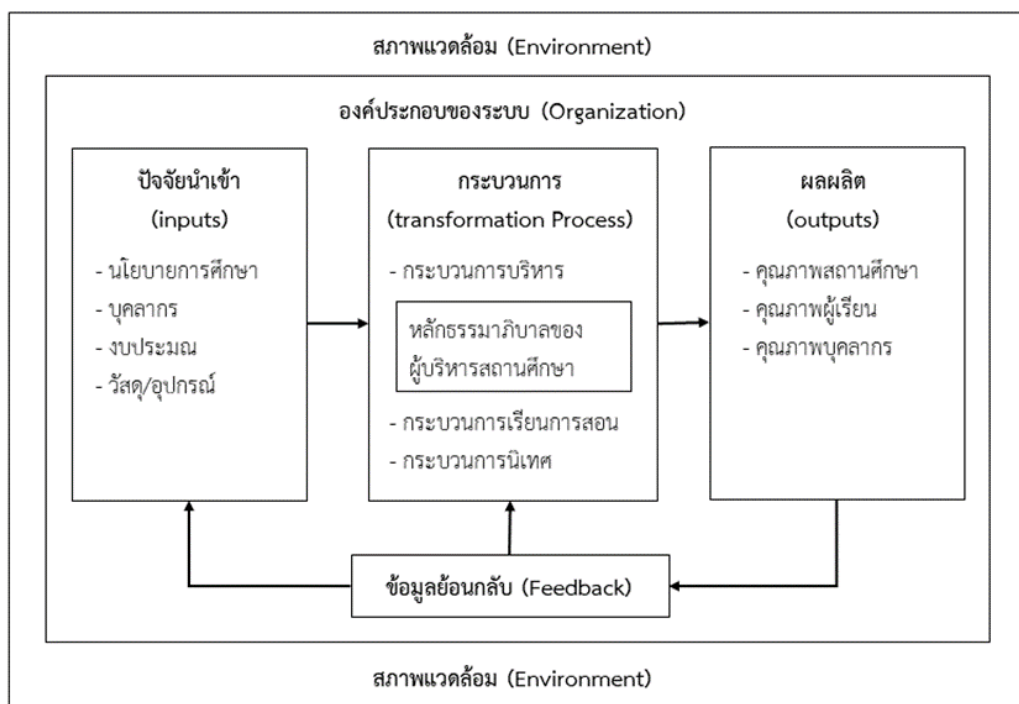
¹⁴Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, **Educational Administration: Concepts and Practices**, 7th ed., (California: SAGE Publications, 2022): 25.

(Consensus oriented) 6) ความเสมอภาค (Equity and inclusiveness) 7) การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and efficiency) 8) ความรับผิดชอบ (Accountability)¹⁵ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้จำแนกหลักธรรมาภิบาลไว้ 10 หลักการ คือ 1) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) 2) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) 3) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) 4) หลักการรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถตรวจสอบได้ (Accountability) 5) หลักความเปิดเผยและโปร่งใส (Transparency) 6) หลักนิติธรรม (Rule of Law) 7) หลักความเสมอภาค (Equity) 8) หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ (Participation/Consensus oriented) 9) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) 10) หลักคุณธรรมและจริยธรรม (Morality/Ethics)¹⁶ หลักธรรมาภิบาลตามแนวคิดของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Development Program: UNDP) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย หลัก 9 ประการ คือ 1) การมีส่วนร่วม (Participation) 2) หลักกฎหมาย (Rule of Law) 3) ความโปร่งใส (Transparency) 4) การตอบสนอง (Responsiveness) 5) การมุ่งความเสมอภาค (Consensus oriented) 6) ความเท่าเทียมกันในโอกาส (Equity) 7) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and efficiency) 8) ความสำนึกรับผิดชอบ (Accountability) 9) วิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Vision)¹⁷ จากแนวคิดหลักธรรมาภิบาลที่กล่าวมา ถือเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ ระบบมีการบริหารจัดการที่ดีและจะส่งผลต่อผลผลิตขององค์กรที่จะมีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งในด้านสถานศึกษา บุคลากรและผู้เรียน ดังภาพที่ 1

¹⁵UNESCAP, อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, **หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2555): 16.

¹⁶เรื่องเดียวกัน, 21-22.

¹⁷ปธาน สุวรรณมงคล, **การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล**, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2558): 134-135.

ภาพที่ 1 ขอบข่ายเชิงอ้างอิงของการวิจัย

ที่มา: Fred C. Lunenburg and Allen C. Ornstein, **Educational Administration; Concepts and Practices**, 7th ed. (CA: Wadsworth, 2022), 25.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), **หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2555), 21-22.

1.7 ขอบเขตการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย โดยศึกษาหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ซึ่งจำแนกไว้ 10 หลักการ คือ 1) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) 2) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) 3) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) 4) หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ (Accountability) 5) หลักการเปิดเผยและโปร่งใส (Transparency) 6) หลักนิติธรรม (Rule of law) 7) หลักความเสมอภาค (Equity) 8) หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ (Participation/Consensus oriented) 9) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) และ 10) หลักคุณธรรมและจริยธรรม (Morality/Ethics) ดังแผนภูมิที่ 2

หลักธรรมาภิบาล (X_{tot})
1) หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) (X_1)
2) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) (X_2)
3) หลักการตอบสนอง (Responsiveness) (X_3)
4) หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ (Accountability) (X_4)
5) หลักการเปิดเผยและโปร่งใส (Transparency) (X_5)
6) หลักนิติธรรม (Rule of law) (X_6)
7) หลักความเสมอภาค (Equity) (X_7)
8) หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ (Participation/Consensus oriented) (X_8)
9) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) (X_9)
10) หลักคุณธรรมและจริยธรรม (Morality/Ethics) (X_{10})

ภาพที่ 2 ขอบเขตการวิจัย

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), **หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2555), 21-22.

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้กำหนดบทนิยามศัพท์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ดังนี้

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการ แนวคิด หรือวิธีการที่ดีที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้ โดยจะมีส่วนสำคัญที่ทำให้หน่วยงานทางการศึกษาสามารถบริหารงาน จัดระเบียบทางสังคม ตลอดจนทั้งควบคุมการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เป็นที่ยอมรับ น่าเชื่อถือ นำไปสู่ความมีเสถียรภาพได้ประกอบด้วย หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ หลักการเปิดเผยและโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ หลักการกระจายอำนาจและหลักคุณธรรมและจริยธรรม

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการดำเนินงานบริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา

กลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่อยู่ในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ได้แก่ โรงเรียนบ้านต้นสำโรง โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย โรงเรียนบ้านมาบแค โรงเรียนบ้านรางมะเดื่อ โรงเรียนบ้านลำท่าโพ โรงเรียนวัดดอนขนก โรงเรียนวัดดอนยายหอม โรงเรียนวัดตาก้อง (รัฐราษฎร์บำรุง) โรงเรียนวัดธรรมศาลา โรงเรียนวัดพะเนียงแตก โรงเรียนวัดพระประโทณเจติย์ โรงเรียนวัดสามควายเผือก โรงเรียนหลวงพ่อแช่มวัดตาก้องอนุสรณ์ และโรงเรียนอนุบาลนครปฐม

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพา ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ซึ่งเป็นทฤษฎี หลักการและแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักธรรมาภิบาล ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 หลักธรรมาภิบาล

2.1.1 ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

นักวิชาการทั้งในและต่างประเทศได้ให้ความหมายของคำว่าธรรมาภิบาลไว้อย่างหลากหลาย ทั้งความหมายที่คล้ายกันและแตกต่างกัน ซึ่งคำที่ใช้ในความหมายที่เกี่ยวกับคำว่าธรรมาภิบาล (Good governance) ในประเทศไทยมีการนิยามชื่อเรียกหลากหลาย เช่น การจัดการปกครอง การปกครองที่เป็นธรรมรัฐ ธรรมราชา การบริหารจัดการที่ดี อภิบาล ธรรมาภิบาล บรรษัทภิบาล การกำกับดูแลกิจการที่ดี เป็นต้น ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้คำว่า “หลักธรรมาภิบาล” ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้คำนิยามและความหมายไว้ดังนี้

องค์การสหประชาชาติ (United Nations) ได้ให้ความหมายว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการพื้นฐานที่สร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกประเทศ ให้มีการพัฒนาอย่างเท่าเทียม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อให้มีการกระจายอำนาจและความโปร่งใส¹⁸

ธนาคารโลก (World Bank) ได้ให้ความหมายว่า Good governance เป็นลักษณะและวิถีทางของการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อบริหารจัดการเกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การมีธรรมาภิบาลจะช่วยให้มีการจัดการมีประสิทธิภาพ ยุติธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้¹⁹

¹⁸รัชชา ภัคดีจิตต์, **ธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารภาครัฐและเอกชน**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557): 10.

¹⁹เสนห์ จุ้ยโต, **มิติใหม่การบริหารธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ทฤษฎีและงานวิจัย**, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2557): 4.

โคฟี อานัน (Kofi Annan) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาลเป็นแนวทางการบริหารงานของรัฐที่ก่อให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชน หลักนิติธรรม สร้างเสริมประชาธิปไตย มีความโปร่งใสและเพิ่มประสิทธิภาพ²⁰

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมายว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย คือ เกิดประโยชน์ เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ ลดขั้นตอนการทำงาน ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน²¹

เสนห์ จุ้ยโต ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาล หรือ การบริหารจัดการที่ดี เป็นกลไกสำคัญในการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาระบบการปกครอง ความยุติธรรม มีประสิทธิภาพและโปร่งใส²²

คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (United Nation Economic and Social Commission for Asia and the Pacific: UNESCAP) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาล เป็นกระบวนการตัดสินใจและเป็นกระบวนการซึ่งการตัดสินใจนั้นนำไปสู่การปฏิบัติ มีความหมายรวมถึงระบบโครงสร้างและกระบวนการที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของประเทศ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข²³

สถาพร วิชัยรัมย์ ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาล เป็นกติกากฎเกณฑ์ในการบริหารปกครองที่ดีมีความเหมาะสม เป็นธรรมที่ใช้ในการธำรงรักษา จัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ

²⁰Thomas G. Weiss, **Governance: Good Governance and Global Conceptual and Actual Challenges**, (London: Third World Quarterly, 2000): 795-814.

²¹"พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546," **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 120, ตอนที่ 100 ก (9 ตุลาคม 2546): 2.

²²เสนห์ จุ้ยโต, **มิติใหม่การบริหารธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ทฤษฎีและงานวิจัย**, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2557): 5.

²³ถวิลวดี บุรีกุล, **หลักธรรมาภิบาล: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย**, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2561): 19.

และภาคประชาสังคม สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข องค์กรทั้งสามดังกล่าวก็จะมีเสถียรภาพ มีโครงสร้างการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้²⁴

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations and Development Programme) ได้ให้ความหมายว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การใช้สิทธิอำนาจเพื่อจัดการกับกิจการของรัฐ โดยใช้กลไกกระบวนการและสถาบันที่ประชาชนทุกกลุ่มได้รับประโยชน์และสามารถประสานความแตกต่างระหว่างกัน²⁵

อริย์ธัช แก้วเกาะสะบ้า ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาล มาจากคำว่า ธรรมะ คือ ความถูกต้องดีงาม ส่วนอภิบาล คือ การปกครอง หรือการรักษา ดังนั้นธรรมาภิบาลจึงแปลว่าการปกครองที่ยึดหลักความเป็นธรรม²⁶

สงวน อินทร์รักษ์ ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาล คือ หลักการ แนวคิด หรือวิธีการที่ดีที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กรให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรมและตรวจสอบได้ โดยจะมีส่วนสำคัญที่ทำให้หน่วยงานทางการศึกษาสามารถบริหารจัดการระเบียบทางสังคม ตลอดทั้งควบคุมการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เป็นที่ยอมรับ น่าเชื่อถือ นำไปสู่ความมีเสถียรภาพได้²⁷

จากการให้ความหมายของหลักธรรมาภิบาลข้างต้นนั้นมีแนวคิดที่ใกล้เคียงกันสามารถสรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการ หรือแนวคิดที่ดีในการดำเนินการบริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ จริยธรรม มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีความรับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้การบริหารงานองค์กรไปสู่จุดหมายที่ตั้งไว้ การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีความเป็นธรรมและเสมอภาค

²⁴สถาพร วิชัยรัมย์, **ธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ**, (บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2563): 18.

²⁵โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ อ้างถึงใน สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, **ธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2564): 83.

²⁶สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา, **การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาแนวใหม่**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564): 163.

²⁷สงวน อินทร์รักษ์, **ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารการศึกษา**, (นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2566): 86.

2.1.2 ความเป็นมาของหลักธรรมาภิบาล

คำว่า ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance ถูกใช้ตั้งแต่ปลายศตวรรษ 1980 เมื่อสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศที่ได้รับผลกระทบต่างพากันฟื้นฟู แต่หลายประเทศไม่สามารถดำเนินการได้เพราะเป็นประเทศที่ยากจน โดยแนวคิดธรรมาภิบาลมาจากธนาคารโลก (World Bank) ภายหลังจากที่ธนาคารโลกได้ประเมินผลความช่วยเหลือจำนวนมหาศาลที่ให้แก่ประเทศในทวีปแอฟริกันับแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา พบว่า ประชาชนในทวีปแอฟริกายังประสบความอดอยากล้มตายกันจำนวนมาก อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจถดถอย อัตราการว่างงานเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกับความยากจนที่ขยายออกไป ธนาคารโลกจึงส่งคณะทำงานไปประเมินผลและใช้เวลาเก็บข้อมูล เมื่อปลายทศวรรษ 1980 จึงได้ทำรายงานเรื่อง Sub-Sahara Africa From Crisis to Sustainable Growth รายงานนี้ชี้ให้เห็นว่า ความล้มเหลวของภาครัฐคือ รากเหง้าของเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ซึ่งเศรษฐกิจต้องดำเนินไปควบคู่กับธรรมาภิบาล คือ การบริหารภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ มีความยุติธรรมที่น่าเชื่อถือได้และมีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ จึงเรียกลักษณะที่เกิดขึ้นว่าเป็น “วิกฤตของธรรมาภิบาล” (Crisis of governance) และเรียกร้องให้มี “การปกครองที่น้อยลง” (Less governance) โดยได้สนับสนุนให้มีการปกครองจากล่างสู่บนมากกว่าจากบนลงสู่ล่าง รวมทั้งเสนอให้มีระบบการบริหารภาครัฐที่เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางและมีการพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้มีสมรรถนะ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและมีความพร้อมรับผิดชอบต่อสาธารณะ ทำให้เกิดการจุดประกายในเรื่องของเงื่อนไขความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจสังคมแก่ประเทศกำลังพัฒนา ทำให้ต้องมีการปฏิรูประบบกฎหมายและระบบบริหารภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ประชาชนมีส่วนร่วมและยึดหลักนิติธรรม

จากรายงานของธนาคารโลกส่งผลให้เกิดกระแสธรรมาภิบาลขึ้น ธนาคารโลกได้มีการปรับนโยบายด้านการให้ความช่วยเหลือให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลมากขึ้น ดังปรากฏในรายงานเรื่อง Good Governance and Aid Effectiveness: The World Bank and Conditionality ธนาคารโลกต้องปรับนโยบายให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ ยึดถือนโยบายความเป็นกลางทางการเมือง โดยธนาคารต้องคำนึงถึงการเสนอให้มีการปฏิรูปบทบาทของรัฐในด้านความยุติธรรม การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านนิติบัญญัติและการกระจายอำนาจ²⁸

²⁸ปธาน สุวรรณมงคล, การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2558): 126-128.

ธรรมาภิบาลถูกนำมาใช้เมื่อปี พ.ศ. 2542 โดยคณะรัฐมนตรีของนายชวน หลีกภัย ได้มีมติเห็นชอบออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ขึ้น มีการประกาศใช้เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ได้ให้คำนิยามไว้ว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการจัดระเบียบสังคมที่ช่วยให้ทุกฝ่ายสามารถอยู่ร่วมกัน ได้ มีความสามัคคี รู้จักร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาบ้านเมือง เพื่อให้มีความมั่นคงและเข้มแข็งอย่าง ยั่งยืน ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งประกอบด้วย หลักสำคัญ 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการ มีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า²⁹

2.1.3 ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล

หลักธรรมาภิบาล มีความสำคัญในทุกขั้นตอนของการพัฒนา เป็นเรื่องการจัดสรร ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส สำนึกรับผิดชอบ เสมอภาค สอดคล้องกับความต้องการ ของชุมชน นอกจากนี้ทำให้มั่นใจได้ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืน เกิดความเป็นธรรมอย่างแท้จริง เมื่อ 2 ทศวรรษก่อน (ราว พ.ศ. 2540) ได้เกิดสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ประเทศไทยประสบปัญหา ในเรื่องของการที่ผู้ให้กู้และองค์กรช่วยเหลือต่าง ๆ ได้กำหนดประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นลูกหนี้ หรือ ผู้รับความช่วยเหลือให้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ เพราะธรรมาภิบาลจะทำให้มั่นใจได้ว่า สิ่งที่ตั้งไว้นั้นจะบรรลุ ตลอดจนเงินช่วยเหลือ หรือเงินกู้ที่ส่งมายังประเทศนั้นก็จะถูกใช้อย่างถูกต้อง สามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาของประเทศได้อย่างแท้จริง โครงการพัฒนาต่าง ๆ จึงต้องมีการนำหลัก ธรรมาภิบาลมากำกับ³⁰

ในประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างหลักธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้น โดยนำระบบบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารภาครัฐ รวมถึงในแวดวงวิชาการ ได้ให้ความสำคัญต่อแนวคิดนี้อย่างแพร่หลาย มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดแนวทางการสร้างการบริหารจัดการที่ดีในการพัฒนาประสิทธิภาพ ของการบริหารงาน การสร้างความเข้มแข็ง การประสานความร่วมมือของฝ่ายต่าง ๆ การสร้างและ

²⁹สมชัย ศิริวัฒน์โชค, **จริยธรรมของผู้นำ: วิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการ บริหารหน่วยงานภาครัฐ**, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2553): 8.

³⁰ถวิลวดี บุรีกุล, **หลักธรรมาภิบาล: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย**, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2561): 21.

สนับสนุนให้มีกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกของประชาชน ในด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นรากฐานของระบบบริหารจัดการที่ดีในสังคม³¹

ลัดดา พลวัฒน์ะ กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนา องค์กรและสังคมประเทศชาติอย่างแท้จริงและการพัฒนาอย่างยั่งยืนจะทำได้โดยหากประเทศ หรือ องค์กรขาดหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์กรทางการศึกษา³²

สถาบันพระปกเกล้า ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลไว้ว่า หลักธรรมาภิบาล เป็นเครื่องกระตุ้นให้กระบวนการประชาธิปไตยมีความสมบูรณ์และเกิดความยั่งยืน มีการจัดสรร อำนาจอย่างเป็นธรรม ทำให้ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ไม่มีการทุจริต มีความซื่อสัตย์และมีความสุจริต เกิดกระบวนการ ประชาสังคมที่ทำให้ประชาชนรวมตัวกันทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ ผลที่เกิดขึ้นคือ สังคมมีคุณภาพ³³

ในปัจจุบันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ได้เน้นย้ำเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศเพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง นโยบายและกลไก เพื่อมุ่งสร้าง สังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลกและเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับยกระดับกิจกรรมการผลิตและการให้บริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น โดยอยู่บน พื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม³⁴ มีเป้าหมายในการเสริมสร้างความสามารถของประเทศ ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่ มุ่งสร้างความพร้อม ในการรับมือและแสวงหาโอกาสจากการเป็นสังคมสูงวัย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

³¹รัชยา ภักดีจิตต์, **ธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารภาครัฐและเอกชน**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557): 28.

³²ลัดดา พลวัฒน์ะ, "ธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัย." **วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา** 8, 2 (เมษายน-กันยายน 2557): 16.

³³สถาบันพระปกเกล้า, **ตุลาอำนาจในการเมืองการปกครอง**, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2558): 246.

³⁴"แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570," **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 139, ตอนพิเศษ 258 ง (1 พฤศจิกายน 2565): 21.

ภัยโรคระบาดและภัยคุกคามทางไซเบอร์ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและกลไกทางสถาบันที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารงานของภาครัฐให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีได้อย่างทันเวลา มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล³⁵

เสน่ห์ จุ้ยโต ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสำคัญต่อบุคลากรในองค์กร บุคลากรต้องปฏิบัติงานที่ยึดหลักการทำงานที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาวิชาชีพ องค์กรทุกแห่งต้องการคนที่มีความรู้ควบคู่คุณธรรม ซึ่งเป็นหลักการแนวคิดหนึ่งของธรรมาภิบาล ถ้าบุคลากรมีคุณธรรมจริยธรรม จรรยาวิชาชีพแล้ว จะทำให้การทำงานมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ลดการทุจริตคอร์รัปชั่น ธรรมาภิบาลจึงเป็นเครื่องมือการบริหารทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้มีการทำงานมาตรฐานสูงอย่างมีอาชีพ (High Performance)

2. ความสำคัญต่อผู้บริหารในองค์กร ผู้บริหารองค์กรต้องมีการนำระบบการบริหารจัดการสมัยใหม่มาใช้ ที่เรียกว่า TQA (Thailand Quality Award) หรือ PMQA (Public Sector Management Quality Award) ที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการที่ดีใน 7 หมวด ประกอบด้วย

หมวดที่ 1 การนำองค์กร

หมวดที่ 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์

หมวดที่ 3 การให้ความสำคัญกับลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

หมวดที่ 4 การวัดผล การวิเคราะห์และการบริหารความรู้

หมวดที่ 5 การเน้นทรัพยากรมนุษย์

หมวดที่ 6 การจัดการกระบวนการ

หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงาน

ซึ่งในหมวดที่ 1 การนำองค์กร มุ่งเน้นให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) โดยนำเครื่องมือธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์กรสู่ความสำเร็จ

³⁵เรื่องเดียวกัน, 23.

3. ความสำคัญต่อองค์กร องค์กรที่นำเอาธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน จะทำให้มีภาพลักษณ์ที่ดี ทำให้ลูกค้ายอมรับเชื่อถือไว้วางใจมากขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงการมีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม รวมทั้งสิ่งแวดล้อมด้วย

4. ความสำคัญต่อลูกค้า องค์กรใดที่นำธรรมาภิบาลมาใช้ย่อมสะท้อนให้เห็นว่า มีการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพมาตรฐานสากล องค์กรที่มีธรรมาภิบาลจะมีวัฒนธรรม องค์กรที่ดีที่เรียกว่าวัฒนธรรมธรรมาภิบาล (Good Governance Culture: GGC) ที่สะท้อน ความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวมในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อลูกค้าอย่างแท้จริง

5. ความสำคัญต่อสังคม ธรรมาภิบาลมีความสำคัญต่อชุมชน สังคมและสังคมโลก ที่เรียกว่า โลกาภิวัตน์ (Globalization) การพัฒนาสังคมโลกในอนาคตต้องมุ่งการพัฒนาอย่างสมดุล (Balanced) และยั่งยืน (Sustainable) ฉะนั้นต้องมีการบูรณาการการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและ สิ่งแวดล้อม³⁶

จากความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลข้างต้นจะเห็นว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวปฏิบัติ ที่มีความสำคัญซึ่งครอบคลุมทุกภาคส่วน เป็นหลักในการบริหารที่มีความเป็นธรรม เสมอภาค เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้ หลักธรรมาภิบาลยังมีส่วนสำคัญต่อการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยที่จะช่วยให้การบริหารงานของภาครัฐมีความยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ การดำเนินงานและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ส่งผลให้การทำงานบรรลุ เป้าหมายที่ตั้งไว้

2.1.4 องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

นักวิชาการทั้งในและต่างประเทศได้กล่าวถึงองค์ประกอบเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลไว้ อย่างหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมและนำเสนอ ดังนี้

คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (United Nation Economic and social Commission for Asia and the Pacific: UNESCAP) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลมีหลักการ 8 หลักการ คือ หลักการมีส่วนร่วม (participation) หลักนิติธรรม (rule of Law) ความโปร่งใส (transparency) การตอบสนอง (responsiveness) การมุ่งเน้นฉันทามติ

³⁶ เสน่ห์ จัยโต, มิติใหม่การบริหารธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ทฤษฎี และงานวิจัย, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2557): 6-7.

(consensus oriented) ความเสมอภาค (equity and inclusiveness) การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (effectiveness and efficiency) และความรับผิดชอบ (accountability)

1. หลักการมีส่วนร่วม (participation) หมายถึง ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมคิดร่วมปฏิบัติ ร่วมติดตามผลและร่วมรับผลประโยชน์จากการตัดสินใจในทางปฏิบัติ

2. หลักนิติธรรม (rule of law) หมายถึง การมีกรอบกฎหมายที่เป็นธรรมกับทุกฝ่าย มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ไม่มีมาตรฐานเชิงซ้อน ดูแลให้การปฏิบัติเป็นไปตามกรอบของกฎหมาย ไม่ให้มีการใช้กฎหมายไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

3. ความโปร่งใส (transparency) หมายถึง การตัดสินใจตามกฎระเบียบ มีการดำเนินการ ที่เป็นไปตามกรอบและกติกาที่ได้รับความเห็นชอบ เปิดเผย มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารรวมถึงผลการดำเนินงานต่อสาธารณะ ตลอดจนผลความก้าวหน้าในการดำเนินงานผ่านทางสื่อที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้สังคมภายนอกเข้าถึงข้อมูลผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใส

4. การตอบสนอง (responsiveness) หมายถึง การสนองตอบความต้องการของประชาชน มีกลไกที่กำหนดการปฏิบัติและกรอบด้านเวลาที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

5. การมุ่งเน้นฉันทามติ (consensus oriented) หมายถึง การมีข้อสรุปร่วมกันและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่าย หลักธรรมาภิบาลให้ความสำคัญกับฉันทามติของทุกคนในสังคม สร้างความสมานฉันท์ประสานระหว่างกลุ่มประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปร่วมกันและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่าย

6. ความเสมอภาค (equity and inclusiveness) หมายถึง กระบวนการตัดสินใจที่สร้างหลักประกันในเรื่องความเป็นธรรมในสังคม ให้ประโยชน์ตกแก่ทุกฝ่าย โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มที่ด้อยโอกาส หรือกลุ่มที่เสียเปรียบในสังคม เพื่อให้สมาชิกในสังคมได้มีโอกาสในการพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

7. การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (effectiveness and efficiency) หมายถึง กระบวนการที่ตอบสนองความต้องการของสังคมโดยทำให้ทรัพยากรเกิดประโยชน์และคุ้มค่า รวมถึงใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนและปกป้องสิ่งแวดล้อม

8. ความรับผิดชอบ (accountability) หมายถึง การรับการตรวจสอบจากทุกภาคส่วน เป็นการรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจที่จะมีผลกระทบต่อทุกฝ่ายในสังคม³⁷

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Development Program: UNDP) ได้กำหนดองค์ประกอบไว้ 9 หลักการ คือ

1. การมีส่วนร่วม (participation) คือ ทุกเพศควรมีสื่อธิในการตัดสินใจทั้งทางตรงและทางอ้อม มีส่วนร่วมอย่างมีเสรีภาพ
2. หลักกฎหมาย (rule of law) คือ มีความเป็นธรรมและบังคับใช้อย่างไม่เลือกปฏิบัติโดยเฉพาะกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
3. ความโปร่งใส (transparency) คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงกระบวนการสถาบันและข้อมูลได้โดยตรง มีข้อมูลเพียงพอต่อการเข้าใจและติดตามได้
4. การตอบสนอง (responsiveness) คือ สถาบันและกระบวนการทั้งหลายที่พยายามตอบสนองภาคส่วนทั้งหลายที่มีอยู่ในสังคม
5. การมุ่งสมานฉันท์ (consensus-oriented) คือ ธรรมชาติของกระบวนการผลประโยชน์ที่แตกต่างกันเพื่อไปสู่ความสมานฉันท์ร่วมกันในสิ่งที่ดีที่สุดของกลุ่ม
6. ความเท่าเทียมในโอกาส (equity) คือ ชายและหญิงมีทุกคนโอกาสเท่าเทียมกันในการปรับปรุง หรือรักษาความกินดีอยู่ดีของประชาชน โดยไม่เลือกปฏิบัติตามเพศ
7. ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (effectiveness and efficiency) คือ กระบวนการและสถาบันผลิตผลลัพธ์ที่ตอบสนองความต้องการพร้อมกับการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
8. ความสำนึกรับผิดชอบ (accountability) คือ กระบวนการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม
9. วิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (strategic vision) คือ ผู้นำและสาธารณชนมีมุมมองที่กว้างไกลเกี่ยวกับธรรมชาติและอนาคตของชาติ ตลอดจนความรู้สึกเกี่ยวกับ

³⁷รัชยา ภัคติจิตต์, **ธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารภาครัฐและเอกชน**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557): 17-19.

สิ่งที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาและมีความเข้าใจเกี่ยวกับความซับซ้อนทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสังคมที่มุมมองนั้นดำรงอยู่³⁸

สถาบันแห่งธนาคารโลก (World Bank Institute) ได้วางระเบียบวิธีในการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบเพื่อวัดระดับคุณภาพของการบริหารกิจการบ้านเมืองของบรรดาประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกซึ่งครอบคลุมประเด็น 6 มิติ ดังนี้

1. การมีสิทธิมีเสียงของประชาชนและภาระรับผิดชอบ (Voice and Accountability) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งรัฐบาลด้วยตนเอง รวมถึงการมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน ตลอดจนเสรีภาพในการชุมนุมและสมาคม

2. ความมีเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง (Political Stability and Absence of Violence) ซึ่งเป็นเรื่องของโอกาสความเป็นไปได้ที่รัฐบาลจะไร้เสถียรภาพ หรือถูกโค่นล้มโดยอาศัยวิธีการต่าง ๆ ที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เช่น การใช้ความรุนแรงทางการเมืองและการก่อการร้าย

3. ประสิทธิภาพของรัฐบาล (Government Effectiveness) ซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพการให้บริการและความสามารถของข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนระดับความเป็นอิสระจากการแทรกแซงทางการเมือง รวมถึงคุณภาพของการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติและความมุ่งมั่นจริงจังของรัฐบาลที่มีต่อนโยบายดังกล่าว

4. คุณภาพของมาตรการควบคุม (Regulatory Quality) ซึ่งเป็นเรื่องขีดความสามารถของรัฐบาลในการกำหนดนโยบายและออกมาตรการควบคุม รวมถึงการบังคับใช้นโยบายและมาตรการดังกล่าวให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและเอื้อต่อการส่งเสริมให้ภาคเอกชนสามารถพัฒนาได้

5. นิติธรรม (Rule of Law) ซึ่งเกี่ยวข้องกับความซับซ้อนของการที่บุคคลฝ่ายต่าง ๆ มีความมั่นใจและยอมรับ ปฏิบัติตามกฎหมายในการอยู่ร่วมกันของสังคมโดยเฉพาะคุณภาพของการบังคับให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญาและการอำนวยความสะดวกนิติธรรม รวมถึงโอกาสความเป็นไปได้ที่จะเกิดอาชญากรรมและความรุนแรง

³⁸ปราณ สุวรรณมงคล, การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2558): 134-135.

6. การควบคุมปัญหาทุจริตประพตติมิชอบ (Control of Corruption) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้อำนาจรัฐเพื่อประโยชน์ส่วนตัว รวมถึงการเข้าครอบครองรัฐโดยชนชั้นนำทางการเมืองและนักธุรกิจเอกชนที่มุ่งเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์³⁹

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ได้กล่าวถึงหลักธรรมาภิบาลไว้ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม กฎข้อบังคับต่าง ๆ ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับของสังคม ทุกภาคส่วนร่วมกันปฏิบัติตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพความยุติธรรมของสมาชิก

2. หลักคุณธรรม ได้แก่ ยึดมั่นในความถูกต้อง ความดี โดยส่งเสริมให้ข้าราชการประพตติเป็นแบบอย่าง ปลุกฝังประชาชนให้ทำแต่ความดี มีความซื่อสัตย์ สุจริตและมีระเบียบ

3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความโปร่งใสในการทำงาน สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานได้

4. หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ ประชาชนมีส่วนร่วมและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการลงประชามติ

5. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การมีความรับผิดชอบต่อทุกภาคส่วนในผลของการกระทำ การใส่ใจและแก้ปัญหาในสิ่งที่เกิดขึ้น

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด รู้จักประหยัดและรักษาสิ่งแวดล้อม⁴⁰

สถาบันพระปกเกล้า ได้จำแนกหลักธรรมาภิบาลออกเป็น 6 หลักการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม เป็นเรื่องของการแบ่งแยกอำนาจ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน หลักความชอบด้วยกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมาย

2. หลักคุณธรรม จริยธรรม คือ ไม่มีการทุจริต ไม่ทำผิดวินัย ไม่ทำผิดหลักวิชาชีพ ไม่คอร์รัปชั่น

³⁹สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, **หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2555): 17-18.

⁴⁰ทิวากร แก้วมณี, **ธรรมาภิบาล**, (กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์, 2559): 25-27.

3. หลักด้านความโปร่งใส คือ ความโปร่งใสด้านโครงสร้าง มีระบบงานที่ชัดเจน มีคุณธรรมในการคัดเลือกบุคลากร ความโปร่งใสด้านการให้ข้อมูลที่โทษและความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและด้านงบประมาณ

4. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิต เช่น การวางแผน การตัดสินใจ การตรวจสอบ เป็นต้น

5. หลักสำนึกรับผิดชอบ หรือพร้อมรับผิดชอบ เป็นความพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อและถูกตรวจสอบ โดยการมีเป้าหมายที่ชัดเจน การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้อต่อการทำงาน การวางแผน การติดตามและประเมินผลการทำงาน

6. หลักความคุ้มค่า คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งเป็นผลในการปฏิบัติที่เกิดจากการใช้หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย การประหยัด การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความสามารถในการแข่งขันได้⁴¹

ถวิลวดี บุรีกุล ได้จำแนกองค์ประกอบของการบริหารจัดการที่ดี ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (rule of law) หมายถึง การตรากฎหมายโดยผ่านกระบวนการที่ถูกต้อง กฎหมายเป็นธรรม มีการบังคับใช้อย่างทั่วถึง

2. หลักคุณธรรม (ethics) หมายถึง ยึดหลักความถูกต้อง ปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์ ความขยัน ความมีระเบียบวินัยให้แก่ประชาชน

3. หลักความโปร่งใส (transparency) หมายถึง มีการตรวจสอบการดำเนินงานจากภายในและภายนอก เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต

4. หลักการมีส่วนร่วม (participation) หมายถึง การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่

5. หลักความรับผิดชอบต่อ (accountability) หมายถึง มีความรับผิดชอบต่อและยอมรับในผลของการกระทำ ใส่ใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

⁴¹สถาบันพระปกเกล้า, *ตุลาอำนาจในการเมืองการปกครอง*, (กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2558): 242-243.

6. หลักความคุ้มค่า (value of money) หมายถึง การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า มีความประหยัด ใช้อย่างคุ้มค่า มีความสามารถในการแข่งขัน⁴²

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้จำแนกหลักธรรมาภิบาลออกเป็น 10 หลักการ ดังนี้

1. หลักประสิทธิภาพ (efficiency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ต้องมีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็น

2. หลักประสิทธิผล (effectiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการวางแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน มีการจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3. หลักการตอบสนอง (responsiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ ดำเนินการในเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่น รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

4. หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ (accountability) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและการให้คุณให้โทษ ตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไข หรือบรรเทาปัญหา และผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

5. หลักความเปิดเผยและโปร่งใส (transparency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

⁴²สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, **ธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคม**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2564): 96.

ที่จำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นไปได้โดยง่าย

6. หลักนิติธรรม (rule of law) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้อำนาจของกฎหมายกฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ

7. หลักความเสมอภาค (equity) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องให้บริการอย่างมีเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกด้านชายหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม และอื่น ๆ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย

8. หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทมติ (participation/consensus oriented) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา ประเด็นที่สำคัญ หรือเกี่ยวข้อง ร่วมคิดแก้ไขปัญหา มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทมติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง จะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

9. หลักการกระจายอำนาจ (decentralization) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการควรมีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการถ่ายโอนบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม

10. หลักคุณธรรมและจริยธรรม (morality/ethics) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้ไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรมและตรงตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานด้านจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนและจรรยาบรรณวิชาชีพ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของระบบราชการไทย 8 ประการ (I AM READY) ได้แก่

I-Integrity ซื่อสัตย์และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง

A-Activeness ทำงานเชิงรุก คิดเชิงบวกและมีจิตบริการ

M-Morality มีศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม

R-Relevancy การเรียนรู้และปรับตัวให้ทันโลก

E-Efficiency มุ่งเน้นประสิทธิภาพ

A-Accountability มีความรับผิดชอบต่อผลงาน ต่อสังคม

D-Democracy ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย

Y-Yield มุ่งผลสัมฤทธิ์⁴³

จากการศึกษาองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลข้างต้นนั้น พบว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความรับผิดชอบ มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีความยุติธรรมและความเสมอภาค มีคุณธรรมโดยอยู่บนพื้นฐานของหลักนิติธรรม ดำเนินงานอย่างคุ้มค่า ประหยัด มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยศึกษาหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ซึ่งได้กำหนดไว้ 10 หลักการ ได้แก่ 1) หลักประสิทธิภาพ (efficiency) 2) หลักประสิทธิผล (effectiveness) 3) หลักการตอบสนอง (responsiveness) 4) หลักการรับผิดชอบต่อและตรวจสอบได้ (accountability) 5) หลักความเปิดเผยและโปร่งใส (transparency) 6) หลักนิติธรรม (rule of law) 7) หลักความเสมอภาค (equity) 8) หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ (participation/consensus oriented) 9) หลักการกระจายอำนาจ (decentralization) และ 10) หลักคุณธรรมและจริยธรรม (morality/ethics)

⁴³สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance), (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2555): 21-22.

2.1.5 หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรทุกประเภทและทุกระดับ ทั้งนี้เพราะหลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการที่ดีที่สร้างประโยชน์และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง อย่างไรก็ตามหากการบริหารจัดการมีลักษณะเป็นเพียงประชาธิปไตยในรูปแบบย่อมส่งผลกระทบต่อองค์กร การมียุทธศาสตร์ที่เหมาะสมจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นหน่วยงานการบริหารจัดการศึกษาซึ่งเป็นองค์กรหลักที่ทำหน้าที่ในสังคมต้องได้รับการปฏิรูปที่ดีขึ้น ระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความจำเป็นต้องนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา⁴⁴ ซึ่งเกษม วัฒนชัย ได้เสนอแนวคิดการปรับธรรมาภิบาลมาใช้ในการศึกษา โดยเสนอว่าธรรมาภิบาลเป็นการเพิ่มคุณค่า (Value-added governance) โดยมีข้อเสนอเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลได้ 4 ด้าน คือ 1) การบริหารการศึกษาต้องสอดคล้องและตอบสนองต่อนโยบายและความต้องการของระบบการศึกษาไทย (Relevance) การใช้งบประมาณต้องให้เกิดประโยชน์สูงสุด ปราศจากคอร์รัปชัน 2) กระบวนการบริหารต้องมีประสิทธิภาพ (efficiency) ได้ประสิทธิผล (effectiveness) 3) ทุกขั้นตอนต้องโปร่งใส (Transparency) และมีเหตุผล (reasonableness) 4) มีผู้รับผิดชอบผลการบริหารการศึกษา (accountability) ต้องสร้างระบบให้มีคนรับผิดชอบ ถ้าสามารถสร้างได้ ระบบจะมีธรรมาภิบาลและสามารถเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างรวดเร็ว⁴⁵

หลักธรรมาภิบาลในการบริหารการศึกษา ด้านการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมทางการศึกษา ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการปฏิรูปการศึกษา ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เนื่องจากทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะทำให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพ เช่น หลักสูตรมีความเหมาะสม ทันสมัย ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ทำให้ประหยัดงบประมาณและทรัพยากรบุคคล เพราะทุกคนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อระดับคุณภาพการศึกษา มีการติดตามตรวจสอบซึ่งส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาในท้องถิ่นและสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีทั้ง

⁴⁴จันทร์ศม์ ภูติอริยวัฒน์, "ธรรมาภิบาลในการบริหารการศึกษากับความเป็นเลิศในผลลัพธ์ด้านบุคลากร." วารสารบริหารการศึกษา มศว 14, 26 (มกราคม-มิถุนายน 2560): 12.

⁴⁵ลัดดา พลวัฒน์, "ธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัย." วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา 8, 2 (เมษายน-กันยายน 2557): 16.

6 หลักการ โดยเฉพาะหลักการมีส่วนร่วม ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็น ซึ่งจะเร่งรัดให้เกิดการปฏิรูปและเปลี่ยนแปลงในการบริหารภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา⁴⁶

การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐนั้น ต้องนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล สามารถบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารทั่วไป⁴⁷

ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นสถานศึกษาที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล จำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้การบริหารจัดการงานบรรลุผล โดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้กำหนดไว้ 10 หลักการ ดังนี้ หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผย และโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ หลักการกระจายอำนาจและหลักคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งหลักการดังกล่าวมีความเหมาะสมในการบริหารจัดการองค์กรที่ดี จะทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุด

2.1.6 ประโยชน์ของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร

ธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่สำคัญของทุกองค์กรนำมาใช้ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ทุกภาคส่วนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ดังนั้น การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารมีประโยชน์ ดังนี้

⁴⁶น้ำอ้อย คำชื่น, "ศึกษาวิเคราะห์ภาวะผู้นำกับหลักธรรมาภิบาลในการบริหารการศึกษา." วารสารวิจัยธรรมศึกษา (มกราคม-มิถุนายน 2561): 18.

⁴⁷เรื่องเดียวกัน, 22.

ประโยชน์ต่อองค์กร

1. มีกลไกและหลักการในการบริหารงานที่เป็นระบบ มีมาตรฐาน
2. การดำเนินงานมีความรวดเร็ว ทันสมัย พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอก
3. การดำเนินงานมีคุณภาพ เกิดความคุ้มค่าและบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร
4. องค์กรมีศักยภาพในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น การแข่งขัน การระดมทุน เป็นต้น

ประโยชน์ต่อประชาชน/ผู้รับบริการ

1. การตัดสินใจและระบบการบริหารจัดการโดยรวมของหน่วยงานภาครัฐ มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ เสมอภาคและมีความยุติธรรม นำมาซึ่งความเชื่อมั่นและความศรัทธาแก่ประชาชนและผู้รับบริการ
2. ประชาชน หรือผู้รับบริการได้รับการอำนวยความสะดวก รวดเร็ว ทันสมัย มีประสิทธิภาพ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น สามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังได้มากขึ้น
3. ทำให้การบริหารงานของภาครัฐเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม มีคุณภาพ สามารถรองรับกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้⁴⁸

ประโยชน์ของการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารโรงเรียน

การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนเป็นการบริหารที่ทำให้เกิดความสมดุลในหน่วยงาน ทำให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดความมั่นใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นับว่าหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่ผลักดันให้โรงเรียนบรรลุเป้าประสงค์ ทั้งในระดับโรงเรียนและระดับประเทศ โดยคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการนำหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในโรงเรียนไว้ดังนี้

⁴⁸สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, **หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance)**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2555): 25-26.

1. เป็นการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ได้รับผลประโยชน์อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
2. กล้าตัดสินใจกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง
3. ไม่ถูกชี้นำในการตัดสินใจและการทำงาน
4. มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานและการตัดสินใจ
5. เป็นการทำงานที่โปร่งใสไม่เลือกปฏิบัติ
6. เป็นการสร้างหลักประกันคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน⁴⁹

2.2 โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

2.2.1 ข้อมูลพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

2.2.1.1 สภาพทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ตั้งอยู่เลขที่ 161/4 ถนนเพชรเกษม ตำบลพระประโทน อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000 อยู่ในบริเวณของวัดพระประโทนเจดีย์ดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาในเขตอำเภอเมืองนครปฐม กำแพงแสนและดอนตูม เป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการ ภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพุทธศักราช 2546 และ 2553 เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจ การกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ กระทรวงศึกษาธิการ มีเอกภาพในการบริหารจัดการยึดหยุ่นพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และการบริหารงานมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ โดยแบ่งส่วนราชการภายในตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ไว้ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารงานบุคคล
3. กลุ่มนโยบายและแผน
4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

⁴⁹พระอุทิศ สมมาภาณี, "หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารการศึกษา." **บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์** 9, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564): 88-89.

5. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
6. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
7. หน่วยตรวจสอบภายใน
8. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 121 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นกลุ่มโรงเรียนทั้งหมด 10 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา จำนวน 14 โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนพระปฐมเจดีย์ จำนวน 10 โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนเมืองนครปฐม จำนวน 14 โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนปฐมนคร จำนวน 10 โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 1 จำนวน 12 โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 2 จำนวน 15 โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 3 จำนวน 12 โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนกำแพงแสน 4 จำนวน 12 โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนดอนตูม จำนวน 12 โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนบ้านหลวง จำนวน 10 โรงเรียน

2.2.1.2 ค่านิยม

QUALITY

Q: Quickness งานว่องไว

U: Unity ร่วมใจสามัคคี

A: Accountability มีความรับผิดชอบ

L: Learning รอบรู้ในงาน

I: Information ใช้สารสนเทศ

T: Teamwork ทีมเขตเชี่ยวชาญ

Y: Yield ผลงานเป็นเลิศ

2.2.1.3 พันธกิจ

1. เสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและปลอดภัย
2. ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นมืออาชีพ
4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา

2.2.1.4 เป้าประสงค์

1. ประชากรวัยเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาทั่วถึง เท่าเทียม เต็มตามศักยภาพ และมีความปลอดภัย
2. ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรม มีคุณธรรม มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตระหนักรู้ในคุณค่าของสิ่งแวดล้อม
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีสมรรถนะตรงตามสายงาน คิดเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรมมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และมีจิตสำนึก ความรับผิดชอบ
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา บริหารจัดการแบบบูรณาการ ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมสร้างเครือข่าย กระจายอำนาจความรับผิดชอบ เป็นสำนักงานและโรงเรียน แห่งโอกาสและคุณภาพ

2.2.1.4 กลยุทธ์

1. สร้างโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงเท่าเทียมเต็มตามศักยภาพ
2. การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงและปลอดภัย
3. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่คุณภาพแบบองค์รวม
4. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นมืออาชีพ
5. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเน้นการมีส่วนร่วม⁵⁰

2.2.2 โรงเรียนในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ได้แบ่งกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา ประกอบด้วย โรงเรียนทั้งสิ้นจำนวน 14 โรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้

2.2.2.1 โรงเรียนบ้านต้นสำโรง ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านต้นสำโรง ตำบลธรรมศาลา อำเภอมะนัง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2

⁵⁰สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1, แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566, (นครปฐม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1, 2566): 10-15.

ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 13 คน มีนักเรียนจำนวน 140 คน⁵¹

2.2.2.2 โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย ตั้งอยู่เลขที่ 64/1 หมู่ที่ 5 ถนน ถวิลทวีพัฒนา ตำบล ทุ่งน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับ ชั้นอนุบาล 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน มีครูและบุคลากร ทางการศึกษา จำนวน 12 คน มีนักเรียนจำนวน 99 คน⁵²

2.2.2.3 โรงเรียนบ้านมาบแค ตั้งอยู่เลขที่ 54/1 หมู่ที่ 10 ตำบลมาบแค อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 9 คน มีนักเรียนจำนวน 121 คน⁵³

2.2.2.4 โรงเรียนบ้านรางมะเตือ ตั้งอยู่เลขที่ 219 หมู่ที่ 6 ตำบลสามควายเผือก อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 14 คน มีนักเรียนจำนวน 202 คน⁵⁴

2.2.2.5 โรงเรียนบ้านลำท่าโพ ตั้งอยู่เลขที่ 20/1 หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึง

⁵¹โรงเรียนบ้านต้นสำโรง. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านต้นสำโรง. เข้าถึงได้จาก 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงเมื่อ <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010012>

⁵²โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านทุ่งน้อย. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010009>

⁵³โรงเรียนบ้านมาบแค. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านมาบแค. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010004>

⁵⁴โรงเรียนบ้านรางมะเตือ. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านรางมะเตือ. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก

<http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010045>

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 10 คน มีนักเรียนจำนวน 91 คน⁵⁵

2.2.2.6 โรงเรียนวัดดอนขนก ตั้งอยู่เลขที่ 92/1 หมู่ที่ 7 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 9 คน มีนักเรียนจำนวน 89 คน⁵⁶

2.2.2.7 โรงเรียนวัดดอนยายหอม ตั้งอยู่เลขที่ 257 หมู่ที่ 3 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 27 คน มีนักเรียนจำนวน 458 คน⁵⁷

2.2.2.8 โรงเรียนวัดตาก้อง (รัฐราษฎร์บำรุง) ตั้งอยู่เลขที่ 47 หมู่ที่ 7 ตำบลตาก้อง อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 33 คน มีนักเรียนจำนวน 573 คน⁵⁸

2.2.2.9 โรงเรียนวัดธรรมศาลา ตั้งอยู่เลขที่ 117 หมู่ที่ 7 ตำบลธรรมศาลา อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึง

⁵⁵โรงเรียนบ้านลำท่าโท. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านลำท่าโท. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1,5&id=73010010>

⁵⁶โรงเรียนวัดดอนขนก. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดดอนขนก. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1,5&id=73010002>

⁵⁷โรงเรียนวัดดอนยายหอม. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดดอนยายหอม. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1,5&id=73010001>

⁵⁸โรงเรียนวัดตาก้อง (รัฐราษฎร์บำรุง). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดตาก้อง (รัฐราษฎร์บำรุง). เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1,5&id=73010003>

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 29 คน มีนักเรียนจำนวน 664 คน⁵⁹

2.2.2.10 โรงเรียนวัดพะเนียงแตก ตั้งอยู่เลขที่ 138/3 หมู่ที่ 10 ตำบลมาบแค อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 10 คน มีนักเรียนจำนวน 216 คน⁶⁰

2.2.2.11 โรงเรียนวัดพระประโทนเจดีย์ ตั้งอยู่เลขที่ 78/1 หมู่ที่ 0 ถนน เพชรเกษม ตำบลพระประโทน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 จัดการเรียนการสอน ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 17 คน มีนักเรียนจำนวน 161 คน⁶¹

2.2.2.12 โรงเรียนวัดสามควายเผือก ตั้งอยู่เลขที่ 61/2 หมู่ที่ 4 ตำบลสามควายเผือก อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 21 คน มีนักเรียนจำนวน 391 คน⁶²

2.2.2.13 โรงเรียนหลวงพ่อแฉ่มวัดตาก้องอนุสรณ์ ตั้งอยู่เลขที่ 100/3 หมู่ที่ 6 ตำบล บ่อพลับ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับ

⁵⁹โรงเรียนวัดธรรมศาลา. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดธรรมศาลา. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=11,5&id=73010011>

⁶⁰โรงเรียนวัดพะเนียงแตก. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดพะเนียงแตก. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1,5&id=73010031>

⁶¹โรงเรียนวัดพระประโทนเจดีย์. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดพระประโทนเจดีย์. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1,5&id=73010026>

⁶²โรงเรียนวัดสามควายเผือก. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดสามควายเผือก. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1,5&id=73010044>

ชั้นอนุบาล 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 15 คน มีนักเรียนจำนวน 377 คน⁶³

2.2.2.14 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม ตั้งอยู่เลขที่ 99 ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 4 คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 194 คน มีนักเรียนจำนวน 2,603 คน⁶⁴

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 งานวิจัยในประเทศ

กมลพรรณ พึ่งดวง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ หลักคุณธรรมและจริยธรรม กับหลักความเสมอภาค ส่วนอีก 8 ด้านอยู่ในระดับมาก คือ หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถตรวจสอบได้และหลักการตอบสนอง⁶⁵

⁶³โรงเรียนหลวงพ่อแม่วัดตาก้องอนุสรณ์. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนหลวงพ่อแม่วัดตาก้องอนุสรณ์. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก

<http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1,5&id=73010015>

⁶⁴โรงเรียนอนุบาลนครปฐม. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลนครปฐม. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1,5&id=73010024>

⁶⁵กมลพรรณ พึ่งดวง, "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร." วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 15, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560): 112.

อำนาจ เขื่อนกบิรสิทุธิ์ ใต้ศิศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มโรงเรียนบางเสอาจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน⁶⁶

อภิชาติ จุลพันธ์ ใต้ศิศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบุรี เขต 1 และเขต 2 พบว่า ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักการรับผิชอบ หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักประสิทธิภาพ หลักประสิทธิผล หลักการมุ่งเน้นฉันทามติ หลักการกระจายอำนาจและหลักการตอบสนอง⁶⁷

จิรนาถ ภูริเศวตกำจร ใต้ศิศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า การบริหาร ตามหลักธรรมาภิบาลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี การปฏิบัติสูงคือ ด้านประสิทธิภาพ รองลงมาคือ ด้านหลักความโปร่งใสและด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านหลักประสิทธิผล⁶⁸

นิตยา คงเกษม ใต้ศิศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพระบางเจ้าพระยา เมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

⁶⁶อำนาจ เขื่อนกบิรสิทุธิ์, "หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบางเสอาจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2" (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2560), ง.

⁶⁷อภิชาติ จุลพันธ์, "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จของโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 และ เขต 2." วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และ ศิลปะ) 12, 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2562): 849-850.

⁶⁸จิรนาถ ภูริเศวตกำจร. "การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครราชสีมา เขต 1" (เอกสารประกอบการประชุม การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 7 วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา, 28 มีนาคม 2563): 20.

ประณตศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับได้ดังนี้ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า⁶⁹

รุ่งทิวา กมล ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก⁷⁰

สิริกร ชุ่มเซย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความมีส่วนร่วมและด้านหลักคุณธรรมตามลำดับ ข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูและชุมชนควรร่วมกันระดมความคิดเห็นและร่วมกันวางกรอบแนวปฏิบัติ ข้อบังคับ ข้อตกลงต่าง ๆ ให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างด้านการมีคุณธรรม โดยมีความซื่อสัตย์จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาและชุมชน ควรมีความซื่อสัตย์สุจริตทำงานด้วยความโปร่งใส พร้อมรับการตรวจสอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครูและชุมชนทุกขั้นตอน ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมคิด ร่วมทำ

⁶⁹นิตยา คงเกษม, "แนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพระบางเจ้าพระยา เมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1." **บัณฑิตปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์** 8, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563): 10.

⁷⁰รุ่งทิวา กมล, "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2." **วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย** 4, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563): 365.

ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ วางแผนและตัดสินใจ ควรกล้ารับผิดชอบผลจากการกระทำของตนเอง ควรมีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและนำมาใช้อย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด⁷¹

พงษ์ธร สิงห์พันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ส่วนแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล คือ ควรมีการสั่งการต่อผู้ใต้บังคับบัญชาโดยเลือกพิจารณาจากความรู้ ความสามารถ หลักความโปร่งใส ควรชี้แจงให้กับบุคลากรทุกคนทราบเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ หลักความรับผิดชอบ ควรมีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบงานต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับและความถนัด หลักการมีส่วนร่วม ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าร่วมประชุมกับคณะครู เพื่อให้มีส่วนร่วมในการรับรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาและหลักความคุ้มค่า ควรมีการใช้งบประมาณให้เป็นตามวัตถุประสงค์⁷²

พัชชรินทร์ ทิพย์จันทร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบ้านใหม่ พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบ้านใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 3 ด้าน ดังนี้ ด้านความเสมอภาค ด้านการมีส่วนร่วมและด้านมุ่งฉันทามติ ตามลำดับ และอยู่ในระดับมากมีจำนวน 7 ด้าน ดังนี้ ด้านการรับผิดชอบ ด้านนิติธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านประสิทธิภาพ ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการตอบสนองและด้านประสิทธิผลและแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร คือ ผู้บริหารควรวิเคราะห์สภาพองค์กร เพื่อหาจุดแข็งและจุดด้อย เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงาน จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบที่ถูกต้องในการปฏิบัติงานให้แก่ครู ใช้วิธีการหมุนเวียน

⁷¹สิริกร ชุ่มเขย, "การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2." วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น 7, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2563): 36.

⁷²พงษ์ธร สิงห์พันธ์, "การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ." วารสารบริหารการศึกษาบวบัณฑิต 21, 2 (มิถุนายน-ธันวาคม 2564): 12-13.

เปลี่ยนงานเพื่อให้เกิดความชัดเจนในความถนัดและความสามารถของบุคลากร ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน⁷³

นิตยา สุตยอด ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 พบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า 1) ระดับมากที่สุด คือ ด้านหลักประสิทธิผล ด้านหลักการตอบสนอง ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักคุณธรรมจริยธรรม 2) ระดับมาก คือ ด้านหลักความเปิดเผย โปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม การพยายามแสวงหาฉันทามติ ด้านหลักประสิทธิภาพ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการรับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้และด้านการกระจายอำนาจ⁷⁴

ครองทิพย์ ดิลกโสภณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงที่สุด คือ หลักความเสมอภาค รองลงมา คือ หลักการมุ่งฉันทามติและหลักการมีส่วนร่วม ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุด คือ หลักประสิทธิภาพ ส่วนการศึกษาเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมพบว่า ตำแหน่งและประสบการณ์ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารไม่แตกต่างกัน⁷⁵

อัญชลี โลเชียงสาย ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

⁷³พัชรินทร์ ทิพย์จันทร์, "การใช้หลักธรรมาภิบาลในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา บ้านใหม่." วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 12, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2564): 1.

⁷⁴นิตยา สุตยอด, "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4." *Journal of Roi Kaensarn Academi* 7, 1 (มกราคม 2565): 187.

⁷⁵ครองทิพย์ ดิลกโสภณ, "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1." *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์* 7, 2 (2566): 425.

ได้แก่ ความรับผิดชอบ คุณธรรม ความคุ้มค่า ความมีส่วนร่วมและด้านที่อยู่ระดับมาก ได้แก่ ความโปร่งใสและนิติธรรม⁷⁶

จันทร์วิภา จำนงค์การ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 พบว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความคุ้มค่าและด้านหลักคุณธรรม⁷⁷

ธงชัย เฟาสันเทียะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมและหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ แนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล คือ ควรให้ความสำคัญกับหลักการมีส่วนร่วม ด้วยการเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้นำเสนองาน มีการให้ความสำคัญตามความหลากหลายแก่ภาคส่วนอื่น ๆ ที่มีส่วนในการสนับสนุนการศึกษา ตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่นขึ้นมาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนของโรงเรียน⁷⁸

พินิจนันท์ ชลเทพ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า

⁷⁶อัญชลี โลเชียงสาย, "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3." **วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร** 9, 1 (มกราคม-เมษายน 2567): 16.

⁷⁷จันทร์วิภา จำนงค์การ, "การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1." **วารสาร มจร วิชาการล้านนา** 12, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2566): 75.

⁷⁸ธงชัย เฟาสันเทียะ, "แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1." **Education Journal of Nakornratchasima College** 2, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2566): 125.

การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนี้ หลักนิติธรรม หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักความโปร่งใส หลักความเสมอภาค หลักการระมัดระวัง หลักการตอบสนอง หลักฉันทามติและหลักการมีส่วนร่วม⁷⁹

ภูษณาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความระมัดระวัง ด้านความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรม ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนดำเนินการน้อยที่สุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่าและการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล จำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ⁸⁰

รุ่งนภา สุภาพรม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านทั้ง 10 หลักการ⁸¹

อภิเชษฐ์ อยู่เทศ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

⁷⁹พินิจนันท์ ชลเทพ, "การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1." *Journal of Integration Social Sciences and Development* 3, 1 (9 ตุลาคม 2566): 26.

⁸⁰ภูษณาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ และสมใจ สืบเสาะ, "การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1." *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย* 7, 1 (มกราคม-มีนาคม 2566): 135-136.

⁸¹รุ่งนภา สุภาพรม. "สภาพและแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3" (การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพฯ, 6 กันยายน 2566 2566): 778.

พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักความมีส่วนร่วม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใสและหลักนิติธรรม⁸²

กฤตยากร ลดาวัลย์ ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณารายด้านเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใสและด้านหลักความคุ้มค่า⁸³

นลัทพร สอนคุ่ม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่กุ-มหาวัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบ⁸⁴

อรรวี อินทรพลาเดชา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครู โดยรวมอยู่ในระดับดี ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีเพศประสพการณ์ทำงานในฐานะผู้บริหารโรงเรียนและขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมแตกต่างกันและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ผู้บริหารมีอายุ

⁸²อภิเชษฐ์ อยู่เทศ, "แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1." **วารสารครูศาสตร์ปริทรรศน์** 10, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2566): 326.

⁸³กฤตยากร ลดาวัลย์, "การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2." **วารสารเสถียรวิทย์ปริทัศน์** 4, 1 (2567): 112.

⁸⁴นลัทพร สอนคุ่ม, "การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่กุ-มหาวัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2." **วารสาร มจรอุบลปริทรรศน์** 9, 1 (มกราคม-เมษายน 2567): 1449.

และระดับการศึกษาต่างกัันมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน⁸⁵

2.3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เนียมห์ (Niamh) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในบริบทของคณะกรรมการบริหาร พบว่า เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งกล่าวถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายบริหาร ที่มีส่วนช่วยให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน เช่น การปรับปรุงกระบวนการทำงาน การประชุม การจัดทำเอกสารต่าง ๆ การจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ โดยบทสรุปของวิจัยอ้างอิงค่าการประเมินตนเองของฝ่ายบริหาร ซึ่งผู้วิจัยกล่าวว่าการบริหารงานโรงเรียนเป็นแนวคิดที่มีหลายแง่มุมและหลายมิติ งานวิจัยนี้พยายามที่จะอธิบายเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบในการดูแลโรงเรียนให้ชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติการบริหารจะประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและบุคคลในโรงเรียน อิทธิพลของผู้บริหารและหัวหน้างานมีผลต่อความคิด ควรมีการกระจายอำนาจอย่างเท่าเทียมเพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและเกิดความคุ้มค่าในการทำงาน⁸⁶

อัลควอด (Al-Qaoud) ได้ศึกษาเรื่อง ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนรัฐบาลที่อัลมะดีนะฮ์ จากทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาหญิง ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสำคัญทั้งปัจจัยภายนอกและภายในของหลักธรรมาภิบาล จากทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาหญิงอยู่ในระดับสูงมาก ในขณะที่ระดับของการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนรัฐบาล จากทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาหญิงอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาสรุปได้ว่าการบริหารจัดการ

⁸⁵อรรวี อินทรพลาเดชา, "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2." วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์ 11, 2 (กุมภาพันธ์ 2567): 132.

⁸⁶Brennan M. Niamh. (2011). Governance Matters: Applying Principles of Good Governance in a School Board Context. In **Leadership and Management in schools**, H., O'Sullivan and West-Burnham, J., (Eds.), London, 2011, 12

ในโรงเรียนควรมีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้น และส่งเสริมให้มีการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อพัฒนาให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น⁸⁷

นิโมตา (Nimota) ศึกษาเรื่อง ธรรมาภิบาลในระบบการศึกษาและการบริหารจัดการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐควารา ประเทศไนจีเรีย การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสรรทรัพยากร ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการบริหารจัดการโดยใช้แบบสอบถาม จากการศึกษาพบว่า การจัดการทรัพยากร ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการบริหารจัดการโรงเรียนมัธยมในประเทศไนจีเรียเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก มีข้อเสนอแนะให้รัฐบาลส่งเสริมและดำเนินการให้มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมีความรับผิดชอบ รวมทั้งรับฟังเสียงของประชาชนผ่านการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม นำไปสู่การให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมในไนจีเรีย⁸⁸

สรุป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า หลักธรรมาภิบาลมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานทุกภาคส่วน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นแนวทางในการบริหารงานที่ดี ซึ่งจะช่วยให้การบริหารจัดการสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและนำเสนอแนวคิดหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) มีทั้งหมด 10 หลักการ ได้แก่ 1) หลักประสิทธิภาพ (efficiency) 2) หลักประสิทธิผล (effectiveness) 3) หลักการตอบสนอง (responsiveness) 4) หลักการรับผิดชอบต่อสังคมและตรวจสอบได้ (accountability) 5) หลักความเปิดเผยและโปร่งใส (transparency) 6) หลักนิติธรรม (rule of law)

⁸⁷Majdulien M. Al-Qa'oud, "The Requirements of Good Governance at Schools of Public Education for Girls in Al Madinah Al Munawarah from the Viewpoint of Female School Principals." **Scientific Research Journal** 5, 4 (October 2016): 8.

⁸⁸Abdullahi Nimota, "Good Governance Issues in Education System and Management of Secondary Schools in Kwara State Nigeria." **eJournal of Education Policy** (September-November 2019): 1.

7) หลักความเสมอภาค (equity) 8) หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ (participation/consensus oriented) 9) หลักการกระจายอำนาจ (decentralization) และ 10) หลักคุณธรรมจริยธรรม (morality/ethics) ทั้งนี้การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษานั้น จะประสบผลสำเร็จได้ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจและการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ได้อย่างถูกต้อง ของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 2) แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (description research) ใช้สถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำนวน 14 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 1 คนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 42 คน โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) พ.ศ. 2555 ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมการวิจัย

เป็นขั้นตอนการวางแผนและจัดเตรียมโครงการ ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ พร้อมทั้งวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจากตำรา เอกสารทางวิชาการ ข้อมูลสถิติ ข้อมูลสารสนเทศจากสื่อทางอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำโครงร่างการวิจัยตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และนำเสนอขอความเห็นชอบโครงร่างที่ศึกษาและขออนุมัติจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานการวิจัย

เป็นขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ทดสอบและปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือ จากนั้นนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผลและสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

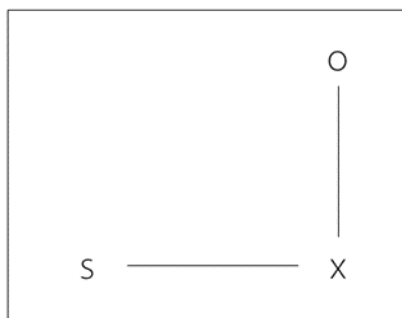
เป็นขั้นตอนการเสนอผลการวิจัยต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง นำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ เสนอและจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อคณะศึกษาศาสตร์เพื่ออนุมัติจบการศึกษา

3.2 ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากรผู้ให้ข้อมูล ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3 แผนแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ที่มีแผนแบบงานวิจัยในลักษณะกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสถานการณ์ไม่มีการทดลอง (The one shot, non-experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

เมื่อ	S	หมายถึง	ประชากรที่ศึกษา
	X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
	O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

3.4 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 14 โรงเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) ข้าราชการครู จำนวน 1 คน 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูล 42 คน

3.5 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.5.1 ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

3.5.2 ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ซึ่งจำแนกหลักธรรมาภิบาลไว้ 10 หลักการ คือ

3.5.2.1 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลผลิตภาพที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทั้งนี้ต้องมีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็น

3.5.2.2 หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการวางแผนเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และมีมาตรฐาน การจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3.5.2.3 หลักการตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชน ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

3.5.2.4 หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ (Accountability) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย มีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและการให้คุณโทษ ตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไข หรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

3.5.2.5 หลักการเปิดเผยและโปร่งใส (Transparency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น และเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้ทราบอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นไปโดยง่าย

3.5.2.6 หลักนิติธรรม (Rule of law) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้อำนาจของกฎหมายกฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ

3.5.2.7 หลักความเสมอภาค (equity) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการควรให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกด้านชายหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม และอื่น ๆ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย

3.5.2.8 หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ (Participation/Consensus oriented) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติ หรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่ม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

3.5.2.9 หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการควรมีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม

3.5.2.10 หลักคุณธรรมและจริยธรรม (Morality/Ethics) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ

3.6 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท คือ แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) แบบสัมภาษณ์ (Interview) มีรายละเอียด ดังนี้

3.6.1 แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice) เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ ได้ 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale)⁸⁹ โดยผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนัก ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับน้อย ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมาก ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ให้มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

⁸⁹Rensis Likert, **New Pattern of Management**, (New York: McGraw-Hill Book Company, 1992): 74.

3.6.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรมาภิบาลของผู้บริหาร ในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด

3.7 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและนำผลการศึกษามาสร้างเป็นเครื่องมือ ภายใต้การดูแลของที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็น โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณา ความสอดคล้องของเนื้อหาที่วัตถุประสงค์การวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องด้วยเทคนิค IOC (index of item objective congruence) ซึ่งค่าคะแนนของแบบสอบถามความคิดเห็นชุดนี้ มีค่าระหว่าง 0.67-1.00

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วมาตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือวิจัย ด้วยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนพระปฐมเจดีย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครปฐม เขต 1 จำนวน 10 โรงเรียน รวม 30 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)⁹⁰ โดยใช้เกณฑ์มากกว่า 0.7 ซึ่งได้ค่าเชื่อมั่น 0.976

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

⁹⁰Lee J. Cronbach, *Essentials of Psychological Testing*, 3rd ed., (New York: Harper and Row Publisher, 1974): 161.

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาการทำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structures interview)

ขั้นที่ 2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยผู้วิจัยได้พิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีค่ามัธยฐานต่ำกว่า 4.5 ในแต่ละด้านมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์

ขั้นที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจสอบและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 4 นำไปสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 1 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน

3.8 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเสนอต่อคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอความอนุเคราะห์จัดทำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 ในการทำหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ช่วยอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามความคิดเห็นและเก็บคืนแบบสอบถามความคิดเห็นด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยนัดหมายวัน เวลา ในการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูล

3.9 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อได้รับแบบสอบถามความคิดเห็นคืนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามความคิดเห็น ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับแบบสอบถามแต่ละฉบับและนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ส่วนแบบสัมภาษณ์ เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

3.10 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best)⁹¹ มีรายละเอียดดังนี้

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00-1.49	แสดงว่า	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50-2.49	แสดงว่า	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา อยู่ในระดับน้อย
ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50-3.49	แสดงว่า	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50-4.49	แสดงว่า	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา อยู่ในระดับมาก
ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50-5.00	แสดงว่า	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

⁹¹John W. Best, *Research in Education*, 4th ed., (Englewoodcliffs: Prentice-Hill, 1983): 190.

3. การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุป

การวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 2) แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (description research) โดยใช้สถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 1 คนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 42 คน โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 1 คนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน สรุปเป็นแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง “หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 และ 2) แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและตอบข้อคำถามของการวิจัย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนในกลุ่มบูรพาศึกษา จำนวน 14 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 1 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 42 คน โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ และได้รับแบบสอบถามคืนครบทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อได้รับข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

4.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 42 คน แยกพิจารณาตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน โดยหาความถี่ (frequency) และร้อยละ (Percentage) ดังรายละเอียดตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	18	42.86
หญิง	24	57.14
รวม	42	100.00
2. อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	3	7.14
30-39 ปี	14	33.33
40-49 ปี	11	26.19
50 -59 ปี	13	30.95
60 ปีขึ้นไป	1	2.38
รวม	42	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	5	11.90
ปริญญาตรี	15	35.71
ปริญญาโท	21	50.00
ปริญญาเอก	1	2.38
รวม	42	100.00
4. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน		
ผู้อำนวยการโรงเรียน	14	33.33
ครู	14	33.33
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	14	33.33
รวม	42	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
ไม่เกิน 5 ปี	20	47.62
5-9 ปี	8	19.05
10-14 ปี	6	14.29
15-19 ปี	4	9.52
20-24 ปี	2	4.76
24 ปีขึ้นไป	2	4.76
รวม	42	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยภาพรวมด้านเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เพศหญิงมีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 และเพศชาย 18 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 โดยในจำนวนนี้ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ อายุ 50-59 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 30.95 อายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.19 อายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 และน้อยที่สุด คือ อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.38 ระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ปริญญาตรี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 35.71 ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 และน้อยที่สุดคือ ปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.38 ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ส่วนใหญ่ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ครู จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ส่วนใหญ่ไม่เกิน 5 ปี มากที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 รองลงมาคือ ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบันระหว่าง 5-9 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบันระหว่าง 10-14 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบันระหว่าง 15 -19 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 9.52 ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ระหว่าง 20-24 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76 และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ตั้งแต่ 24 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.76

4.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

ในการวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็น แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม

(n = 42)				
ด้าน	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	หลักประสิทธิภาพ	4.44	0.49	มาก
2	หลักประสิทธิผล	4.45	0.48	มาก
3	หลักการตอบสนอง	4.32	0.62	มาก
4	หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้	4.52	0.45	มากที่สุด
5	หลักความเปิดเผยและโปร่งใส	4.51	0.46	มากที่สุด
6	หลักนิติธรรม	4.57	0.43	มากที่สุด
7	หลักความเสมอภาค	4.72	0.37	มากที่สุด
8	หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ	4.44	0.63	มาก
9	หลักการกระจายอำนาจ	4.50	0.58	มากที่สุด
10	หลักคุณธรรมและจริยธรรม	4.65	0.45	มากที่สุด
รวม		4.51	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ลักษณะรามาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.44)

เมื่อพิจารณารายด้านของลักษณะรามาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.44) โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.72$, S.D.= 0.37), หลักคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 4.65$, S.D.= 0.45), หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.43), หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.45), หลักความเปิดเผยและโปร่งใส ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.46), หลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.58) และอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ หลักประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.48), หลักประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.49), หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.63) และหลักการตอบสนอง ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.62) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยภาพรวมเท่ากับ 0.44 มีการกระจายข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

เมื่อวิเคราะห์ลักษณะรามาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำแนกเป็นรายด้าน โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จะได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดตารางที่ 3-12

ตารางที่ 3 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่ม
โรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
: หลักประสิทธิภาพ

(n = 42)

ด้าน	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารมีแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน มุ่งเน้นเป้าหมาย ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า	4.52	0.63	มากที่สุด
2	ผู้บริหารมีการดำเนินงานที่ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ	4.24	0.76	มาก
3	ผู้บริหารมีการยกเลิกภารกิจที่ล่าสมัยและไม่มี ความจำเป็นของการดำเนินงาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย	4.31	0.56	มาก
4	ผู้บริหารมีการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยเน้นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาพรวมเป็นสำคัญ	4.69	0.47	มากที่สุด
	รวม	4.44	0.49	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณารายชื่อคำถาม พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่ 4 ผู้บริหารมีการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยเน้นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาพรวมเป็นสำคัญ ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.47) รองลงมาคือ ข้อที่ 1 ผู้บริหารมีแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน มุ่งเน้นเป้าหมาย ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.63) และอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่ 3 ผู้บริหารมีการยกเลิกภารกิจที่ล่าสมัยและไม่มี ความจำเป็นของการดำเนินงาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.56) และข้อที่ 2 ผู้บริหารมีการดำเนินงานที่ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณา

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.47-0.76 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

**ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่ม
โรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1
: หลักประสิทธิผล**

(n = 42)

ด้าน	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพจัดการศึกษา/ แผนปฏิบัติราชการประจำปีที่เหมาะสมและนำไปสู่ การปฏิบัติได้จริง	4.60	0.54	มากที่สุด
2	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.60	0.54	มากที่สุด
3	ผู้บริหารมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ มีผลการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมาย และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ครูและ ผู้ปกครอง	4.45	0.55	มาก
4	ผู้บริหารมีการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษา ได้อย่างเหมาะสม	4.14	0.71	มาก
5	ผู้บริหารมีการติดตาม ประเมินผลและพัฒนาปรับปรุง การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง	4.50	0.55	มากที่สุด
รวม		4.45	0.48	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านหลักประสิทธิผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณารายข้อคำถาม พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่ 1 ผู้บริหารมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพจัดการศึกษา

หรือแผนปฏิบัติการประจำปีที่เหมาะสมและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.54) ข้อที่ 2 ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.54) ข้อที่ 5 ผู้บริหารมีการติดตาม ประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.55) และอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่ 3 ผู้บริหารมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีผลการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ครูและผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.55) และข้อที่ 4 ผู้บริหารมีการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.54-0.71 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 : หลักการตอบสนอง

(n = 42)

ด้าน	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารสามารถดำเนินงานตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครอบคลุมทุกกลุ่มงาน	4.21	0.81	มาก
2	ผู้บริหารมีกระบวนการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ สามารถดำเนินการให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	4.40	0.59	มาก
3	ผู้บริหารสร้างความเชื่อมั่นให้ทุกฝ่ายไว้วางใจ รวมถึงการตอบสนองต่อความคาดหวังและความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ	4.43	0.70	มาก
4	ผู้บริหารมีการจัดช่องทางในการรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เพียงพอครอบคลุม ทุกกลุ่มงานอย่างทั่วถึง	4.24	0.96	มาก
รวม		4.32	0.62	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักการตอบสนอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณารายข้อคำถาม พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่ 3 ผู้บริหารสร้างความเชื่อมั่นให้ทุกฝ่ายไว้วางใจ รวมถึงการตอบสนองต่อความคาดหวังและความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.70) รองลงมาคือ ข้อที่ 2 ผู้บริหารมีกระบวนการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ สามารถดำเนินการให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.59) ข้อที่ 4 ผู้บริหารมีการจัดช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เพียงพอครอบคลุม ทุกกลุ่มงานอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.96) และข้อที่ 1 ผู้บริหารสามารถดำเนินงานตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครอบคลุมทุกกลุ่มงาน ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.81) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.59-0.96 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 : หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้

(n = 42)

ด้าน	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและตระหนักในหน้าที่	4.69	0.52	มากที่สุด
2	ผู้บริหารสามารถตอบคำถามและชี้แจงสาธารณชนได้เมื่อมีข้อสงสัยในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน	4.52	0.59	มากที่สุด

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n = 42)				
ด้าน	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	\bar{x}	S.D.	ระดับ
3	ผู้บริหารมีกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบ สามารถรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะได้ทุกระยะตามกำหนด	4.55	0.59	มากที่สุด
4	ผู้บริหารมีระบบการเตรียมความพร้อมในการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา ผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการและขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน	4.38	0.58	มาก
5	ผู้บริหารมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานและระบบการแก้ไขปัญหา หรือบรรเทาปัญหา เมื่อเกิดผลกระทบต่าง ๆ ต่อสถานศึกษา	4.50	0.50	มากที่สุด
รวม		4.52	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านหลักภาวะรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณารายข้อคำถาม พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่ 1 ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและตระหนักในหน้าที่ ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.52) รองลงมาคือ ข้อที่ 3 ผู้บริหารมีกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบ สามารถรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะ ได้ทุกระยะตามกำหนด ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.59) ข้อที่ 2 ผู้บริหารสามารถตอบคำถามและชี้แจงสาธารณชนได้ เมื่อมีข้อสงสัยในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.59) ข้อที่ 5 ผู้บริหารมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานและระบบการแก้ไขปัญหา หรือบรรเทาปัญหา เมื่อเกิดผลกระทบต่าง ๆ ต่อสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.50) และอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ข้อที่ 4 ผู้บริหาร

มีระบบการเตรียมความพร้อมในการแก้ไข หรือบรรเทาปัญหา ผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการและขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.50-0.59 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 : หลักความเปิดเผยและโปร่งใส

(n = 42)

ด้าน	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตรงไปตรงมา	4.69	0.52	มากที่สุด
2	ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส มีกระบวนการตรวจสอบผลการดำเนินงานที่มีความถูกต้องและชัดเจน เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบผลการปฏิบัติงานได้	4.50	0.60	มากที่สุด
3	การปฏิบัติราชการของผู้บริหารมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ โดยให้ประชาชนรับทราบอย่างสม่ำเสมอ	4.50	0.55	มากที่สุด
4	ผู้บริหารมีการวางระบบ เพื่อให้ผู้รับบริการ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบผลการดำเนินการของสถานศึกษาได้	4.38	0.76	มาก
รวม		4.51	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณารายข้อคำถาม พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่ 1 ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตรงไปตรงมา ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.52) รองลงมาคือ ข้อที่ 2 ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส มีกระบวนการตรวจสอบผลการดำเนินงานที่มีความถูกต้องและชัดเจน เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบผลการปฏิบัติงานได้ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.60) ข้อที่ 3 การปฏิบัติราชการของผู้บริหารมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ โดยให้ประชาชนรับทราบอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.55) และอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ข้อที่ 4 ผู้บริหารมีการวางระบบ เพื่อให้ผู้รับบริการ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบผลการดำเนินการของสถานศึกษาได้ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.52-0.76 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 : หลักนิติธรรม

(n = 42)				
ด้าน	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารมีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานในสถานศึกษา	4.57	0.50	มากที่สุด
2	ผู้บริหารมีการกำหนด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ มีความเป็นธรรม ถูกต้อง ทันท่วงทีและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา	4.50	0.55	มากที่สุด

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n = 42)

ด้าน	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3	การบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นไปอย่างเสมอภาค ยุติธรรมและเท่าเทียมกัน คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของครูและบุคลากรใน สถานศึกษา	4.57	0.59	มากที่สุด
4	การบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นไปอย่างเสมอภาค ยุติธรรมและเท่าเทียมกัน คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของนักเรียน ผู้ปกครองและ ชุมชน	4.67	0.48	มากที่สุด
5	ผู้บริหารตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของตน เข้าใจกฎเกณฑ์ ระเบียบและข้อบังคับที่นำมาใช้และปฏิบัติงานอย่าง เคร่งครัด	4.55	0.55	มากที่สุด
รวม		4.57	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณารายข้อคำถาม พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่ 4 การบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นไปอย่างเสมอภาค ยุติธรรมและเท่าเทียมกัน คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.48) รองลงมาคือ ข้อที่ 1 ผู้บริหารมีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50) ข้อที่ 3 การบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นไปอย่างเสมอภาค ยุติธรรมและเท่าเทียมกัน คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.59) ข้อที่ 5 ผู้บริหารตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของตน เข้าใจกฎเกณฑ์ ระเบียบและข้อบังคับที่นำมาใช้และปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 4.55$,

S.D. = 0.55) และข้อที่ 2 ผู้บริหารมีการกำหนด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ มีความเป็นธรรม ถูกต้อง ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา (\bar{X} = 4.50, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.48-0.59 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 9 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 : หลักความเสมอภาค

(n = 42)

ด้าน	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารมีการปฏิบัติต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ศาสนา หรือฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมและอื่น ๆ	4.67	0.53	มากที่สุด
2	ผู้บริหารให้บริการในการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม โดยไม่แบ่งแยกความพิการ สภาพกาย หรือสุขภาพ และสถานะของบุคคล	4.74	0.45	มากที่สุด
3	การปฏิบัติงานในสถานศึกษา ยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคและกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง	4.81	0.46	มากที่สุด
4	ผู้บริหารส่งเสริมให้ ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ยึดหลักความเป็นธรรม เท่าเทียมกันในการปฏิบัติงาน	4.67	0.53	มากที่สุด
รวม		4.72	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักความเสมอภาค อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.72, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณารายข้อคำถาม พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่ 3 การปฏิบัติงานในสถานศึกษา ยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคและกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.46) รองลงมาคือ ข้อที่ 2 ผู้บริหารให้บริการในการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม โดยไม่แบ่งแยกความพิการ สภาพกาย หรือสุขภาพและสถานะของบุคคล ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.45) ข้อที่ 1 ผู้บริหารมีการปฏิบัติต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ศาสนา หรือฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมและอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.53) และข้อที่ 4 ผู้บริหารส่งเสริมให้ ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ยึดหลักความเป็นธรรม เท่าเทียมกันในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.45-0.53 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1 : หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ

(n = 42)

ด้าน	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและแนวทางที่สำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.45	0.74	มาก
2	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา	4.36	0.85	มาก
3	ผู้บริหารมีกระบวนการแสวงหาฉันทามติ หรือข้อตกลงร่วมกันระหว่าง สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงผู้รับบริการ	4.52	0.55	มากที่สุด

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(n = 42)

ด้าน	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4	ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกต่อกระบวนการบริหารและการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.40	0.73	มาก
5	เมื่อเกิดข้อโต้แย้งซึ่งเป็นประเด็นสำคัญ ผู้บริหารจะใช้กระบวนการยุติข้อขัดแย้งโดยใช้หลักฉันทามติ	4.48	0.55	มาก
รวม		4.44	0.63	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายข้อคำถาม พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ ข้อที่ 3 ผู้บริหารมีกระบวนการแสวงหาฉันทามติ หรือข้อตกลงร่วมกันระหว่าง สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.55) และอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่ 5 เมื่อเกิดข้อโต้แย้งซึ่งเป็นประเด็นสำคัญ ผู้บริหารจะใช้กระบวนการยุติข้อขัดแย้งโดยใช้หลักฉันทามติ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.55) ข้อที่ 1 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและแนวทางที่สำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.74) ข้อที่ 4 ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกต่อกระบวนการบริหารและการดำเนินงานของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.73) และข้อที่ 2 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.85) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.55-0.85 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารใน
กลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1
: หลักการกระจายอำนาจ

(n = 42)

ด้าน	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหารมีการจัดโครงสร้างการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในฝ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	4.64	0.53	มากที่สุด
2	กระบวนการบริหารของผู้บริหาร มีการมอบอำนาจ และกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจให้กับผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	4.67	0.53	มากที่สุด
3	กระบวนการบริหารของผู้บริหาร มีการมอบอำนาจในการบริหารให้หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถ ให้สิทธิ์ในการตัดสินใจต่อการดำเนินงานตามหน้าที่ของตน	4.57	0.63	มากที่สุด
4	กระบวนการบริหารของผู้บริหาร มีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคส่วนอื่นในสังคม	4.12	1.15	มาก
รวม		4.50	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 11 พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณารายข้อคำถาม พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่ 2 กระบวนการบริหารของผู้บริหาร มีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจให้กับผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ ข้อที่ 1 ผู้บริหารมีการจัดโครงสร้างการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในฝ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.53) ข้อที่ 3 กระบวนการบริหารของผู้บริหาร มีการมอบอำนาจในการบริหารให้หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ

ตามความรู้ความสามารถ ให้สิทธิ์ในการตัดสินใจต่อการดำเนินงานตามหน้าที่ของตน ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.63) และอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ข้อที่ 4 กระบวนการบริหารของผู้บริหาร มีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคส่วนอื่นในสังคม ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 1.15) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.53-1.15 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 : หลักคุณธรรมและจริยธรรม

(n = 42)				
ด้าน	หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษามีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีศีลธรรม คุณธรรมและตรงตามความคาดหวังของสังคม	4.69	0.47	มากที่สุด
2	ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.67	0.53	มากที่สุด
3	ผู้บริหารยึดมั่นในค่านิยมหลักตามมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา	4.79	0.47	มากที่สุด
4	ผู้บริหารจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและบุคลากรทุกฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ	4.48	0.71	มาก
5	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีความมั่นคงและบุคลากรทุกฝ่ายอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข	4.64	0.58	มากที่สุด
รวม		4.65	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 12 พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณารายข้อคำถาม พบว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ข้อที่ 3 ผู้บริหารยึดมั่นในค่านิยมหลัก ตามมาตรฐานจริยธรรม สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.47) รองลงมาคือ ข้อที่ 1 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา มีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีศีลธรรม คุณธรรมและตรงตามความคาดหวังของสังคม ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.47) ข้อที่ 2 ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.53) ข้อที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาให้มีความมั่นคงและบุคลากรทุกฝ่ายอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.58) และอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ข้อที่ 4 ผู้บริหารจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและบุคลากรทุกฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.47-0.71 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็น สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

4.3 ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

จากการพิจารณาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยกว่า 4.5 ในแต่ละด้าน โดยผู้วิจัยนำมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ มีผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 1 คนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายนอก จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 เรียงลำดับรายด้าน ดังนี้

4.3.1 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านหลักประสิทธิภาพ มีประเด็นที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยกว่า 4.5 ได้แก่

4.3.1.1 ผู้บริหารมีการดำเนินงานที่ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ ดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีการวางแผนการดำเนินงานทุกครั้ง มีการพัฒนาวิธีการทำงานที่มีความสะดวก รวดเร็ว ตัดขั้นตอนการดำเนินงานที่ไม่จำเป็น มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อหาจุดแก้ไขและปรับปรุง เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานควรร่วมกันประเมินผล เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาในการทำงาน

4.3.1.2 ผู้บริหารมีการยกเลิกภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็นของการดำเนินงาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย ดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการทำงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา หากพบว่ามีภารกิจใดที่ไม่มีความจำเป็น ควรยกเลิก หรืออาจนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินงาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย

4.3.2 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักประสิทธิผล มีประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่า 4.5 ได้แก่

4.3.2.1 ผู้บริหารมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีผลการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ครูและผู้ปกครอง ดังนี้

1) ผู้บริหารควรวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียน ครูและผู้ปกครอง แล้วทำความเข้าใจถึงความต้องการให้ชัดเจน อาจจะจัดช่องทางการรับฟังความคิดเห็น เช่น การรับความคิดเห็นในช่องทางออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ หรือเพจ Facebook ของโรงเรียน เป็นต้น เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและตอบสนองต่อความต้องการ

4.3.2.2 ผู้บริหารมีการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อนำผลไปวางแผนและเตรียมความพร้อมในการรับมือ มีการจัดทำแผนการจัดการความเสี่ยงภายในสถานศึกษา

4.3.3 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักการตอบสนอง มีประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่า 4.5 ได้แก่

4.3.3.1 ผู้บริหารสามารถดำเนินงานตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครอบคลุมทุกกลุ่มงาน ดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ครอบคลุมทุกกลุ่มงาน โดยอาจจะเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะในช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์โรงเรียน เพจ Facebook โรงเรียน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบในการกำหนดแผนกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน

4.3.3.2 ผู้บริหารมีกระบวนการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ สามารถดำเนินการให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีการวางแผนกระบวนการปฏิบัติงาน มีแผนปฏิบัติการที่ครอบคลุมการดำเนินงานพร้อมกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนและระหว่างกระบวนการปฏิบัติงานควรมีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

4.3.3.3 ผู้บริหารสร้างความเชื่อมั่นให้ทุกฝ่ายไว้วางใจ รวมถึงการตอบสนองต่อความคาดหวังและความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ ดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีการประชาสัมพันธ์งานต่าง ๆ ของโรงเรียนในทุกช่องทาง เพื่อให้ทุกคนสามารถรับรู้การทำงานได้อย่างเปิดเผย มีการกำหนดกลยุทธ์ที่ตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ รวมทั้งมีการปรับปรุงการให้บริการประชาชนเพื่อสร้างความพึงพอใจ

4.3.3.4 ผู้บริหารมีการจัดช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เพียงพอครอบคลุมทุกกลุ่มงานอย่างทั่วถึง ดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีช่องทางรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น การประชุมผู้ปกครอง การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เว็บไซต์โรงเรียน เพจ Facebook โรงเรียน สมุดรับความคิดเห็น เป็นต้น แล้วรวบรวมข้อมูลมาใช้ในการดำเนินงาน การวางแผนกลยุทธ์

4.3.4 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักภาระรับผิดชอบและตรวจสอบได้ มีประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่า 4.5 ได้แก่

4.3.4.1 ผู้บริหารมีระบบการเตรียมความพร้อมในการแก้ไข หรือบรรเทาปัญหาผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการและขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน ดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการดำเนินงาน ประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาและผลกระทบ สร้างแนวทางการปฏิบัติงานและควรกำหนด มาตรการพร้อมแนวทางปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุต่าง ๆ มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ

4.3.5 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส มีประเด็นที่มีค่ามัชฌิม เลขคณิตน้อยกว่า 4.5 ได้แก่

4.3.5.1 ผู้บริหารมีการวางระบบ เพื่อให้ผู้รับบริการ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าถึง ข้อมูล ตรวจสอบผลการดำเนินการของสถานศึกษาได้ ดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน โดยอำนวยความสะดวกให้เข้าถึงได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ เช่น เพจประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ ติดป้ายหน้า โรงเรียน เป็นต้น

2) ผู้บริหารควรมีการชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา ที่สามารถเปิดเผยได้ให้ผู้รับบริการ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบ ผลการดำเนินงานได้ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน

4.3.6 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทมติ มีประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่า 4.5 ได้แก่

4.3.6.1 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา และแนวทางที่สำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนี้

1) ผู้บริหารควรจัดช่องทางรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เช่น facebook โรงเรียน เว็บไซต์ การประชุมผู้ปกครอง เป็นต้น เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมใน การเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ

4.3.6.2 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ดังนี้

1) ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมใน กระบวนการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจต่าง ๆ การดำเนินงาน การแก้ไขปัญหา เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม

4.3.6.3 ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคคลทั้งภายในและ ภายนอกต่อกระบวนการบริหารและการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนี้

1) ผู้บริหารควรเปิดใจและยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่น ๆ เพื่อนำข้อคิดเห็นมาเป็นแนวทางวางแผนกลยุทธ์ในการบริหารและดำเนินงาน

4.3.6.4 เมื่อเกิดข้อโต้แย้งซึ่งเป็นประเด็นสำคัญ ผู้บริหารจะใช้กระบวนการยุติข้อขัดแย้งโดยใช้หลักฉันทามติ ดังนี้

1) ผู้บริหารควรใช้หลักฉันทามติที่มีความเป็นกลางในการยุติประเด็นโต้แย้งต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายยอมรับในผลการตัดสินใจและยังสามารถทำงานร่วมกันได้จนเสร็จสิ้นกระบวนการดำเนินงาน

4.3.7 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ มีประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่า 4.5 ได้แก่

4.3.7.1 กระบวนการบริหารของผู้บริหาร มีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคส่วนอื่นในสังคม ดังนี้

1) ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมและประสานความร่วมมือกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น การร่วมเป็นคณะดำเนินงานในกิจกรรมของสถานศึกษา เป็นต้น

2) ผู้บริหารควรร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อดำเนินงานโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการสถานศึกษาสีขาวร่วมกับชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การดูแลความปลอดภัยของโรงเรียนประสานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองของชุมชน สถานีตำรวจในพื้นที่ เป็นต้น

4.3.8 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม มีประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่า 4.5 ได้แก่

4.3.8.1 ผู้บริหารจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและบุคลากรทุกฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ ดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและบุคลากร อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เช่น โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาจริยธรรมครู การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแผนแบบงานวิจัยในลักษณะกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาพการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non-experimental case-study) มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อทราบหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 และ 2) เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 เก็บข้อมูลจากประชากร คือ สถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำนวน 14 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 1 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เป็นบุคคลภายนอก จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 42 คน โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในการดำเนินการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ในการหาแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ หลักความเสมอภาค หลักคุณธรรมและจริยธรรม หลักนิติธรรม หลักการรับผิดชอบต่อสังคมและตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักการกระจายอำนาจและอยู่

ในระดับมาก ได้แก่ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหา
ฉันทามติและหลักการตอบสนอง ตามลำดับ

5.1.2 แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เรียงลำดับรายด้าน ดังต่อไปนี้

5.1.2.1 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักประสิทธิภาพ ประเด็นที่มีค่ามัชฌิม
เลขคณิตน้อยกว่า 4.5 ได้แก่

1) ผู้บริหารมีการดำเนินงานที่ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน
เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการวางแผน
การดำเนินงานทุกครั้ง มีการพัฒนาวิธีการทำงานที่มีความสะดวก รวดเร็ว ตัดขั้นตอนการดำเนินงาน
ที่ไม่จำเป็น มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อหาจุดแก้ไขและปรับปรุง เมื่อเสร็จสิ้น
การดำเนินงานควรร่วมกันประเมินผล เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาในการทำงาน

2) ผู้บริหารมีการยกเลิกภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มี ความจำเป็นของ
การดำเนินงาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตาม
ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา หากพบว่ามีภารกิจใดที่ไม่มี
ความจำเป็น ควรยกเลิกหรืออาจนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินงาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย

5.1.2.2 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักประสิทธิผล ประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิต
น้อยกว่า 4.5 ได้แก่

1) ผู้บริหารมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์
มีผลการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ครูและผู้ปกครอง
มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียน ครูและผู้ปกครอง แล้วทำความเข้าใจ
ถึงความต้องการให้ชัดเจน อาจจะใช้ช่องทางารรับฟังความคิดเห็น เช่น การรับความคิดเห็น
ในช่องทางออนไลน์ผ่านเว็บไซต์หรือ เพจ Facebook ของโรงเรียน เป็นต้น เพื่อนำมาวางแผน
การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและตอบสนองต่อความต้องการ

2) ผู้บริหารมีการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อนำผลไปวางแผนและเตรียมความพร้อมในการรับมือ มีการจัดทำแผนการจัดการความเสี่ยง ภายในสถานศึกษา

5.1.2.3 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักการตอบสนอง มีประเด็นที่มีค่าสัมประสิทธิ์น้อยกว่า 4.5 ได้แก่

1) ผู้บริหารสามารถดำเนินงานตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครอบคลุมทุกกลุ่มงาน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ครอบคลุมทุกกลุ่มงาน โดยอาจจะเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์โรงเรียน เพจ Facebook โรงเรียน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบในการกำหนดแผนกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน

2) ผู้บริหารมีกระบวนการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ สามารถดำเนินการให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการวางแผนกระบวนการปฏิบัติงาน มีแผนปฏิบัติการที่ครอบคลุมการดำเนินงานพร้อมกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนและระหว่างการปฏิบัติงานควรมีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

3) ผู้บริหารสร้างความเชื่อมั่นให้ทุกฝ่ายไว้วางใจ รวมถึงการตอบสนองต่อความคาดหวังและความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการประชาสัมพันธ์งานต่าง ๆ ของโรงเรียนในทุกช่องทาง เพื่อให้ทุกคนสามารถรับรู้การทำงานได้อย่างเปิดเผย มีการกำหนดกลยุทธ์ที่ตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ รวมทั้งมีการปรับปรุงการให้บริการประชาชนเพื่อสร้างความพึงพอใจ

4) ผู้บริหารมีการจัดช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เพียงพอครอบคลุมทุกกลุ่มงานอย่างทั่วถึง มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรมีช่องทางรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น การประชุมผู้ปกครอง การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เว็บไซต์โรงเรียน เพจ Facebook โรงเรียน สมุดรับความคิดเห็น เป็นต้น แล้วรวบรวมข้อมูลมาใช้ในการดำเนินงาน การวางแผนกลยุทธ์

5.1.2.4 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักภาระรับผิดชอบและตรวจสอบได้ มีประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่า 4.5 ได้แก่

1) ผู้บริหารมีระบบการเตรียมความพร้อมในการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการและขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงาน ประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาและผลกระทบ สร้างแนวทางการปฏิบัติงานและควรกำหนดมาตรการพร้อมแนวทางปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุต่าง ๆ มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ

5.1.2.5 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส มีประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่า 4.5 ได้แก่

1) ผู้บริหารมีการวางระบบ เพื่อให้ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบผลการดำเนินการของสถานศึกษาได้ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน โดยอำนวยความสะดวกให้เข้าถึงได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ เช่น เพจประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ ติตป้ายหน้าโรงเรียน เป็นต้นและผู้บริหารควรมีการชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่สามารถเปิดเผยได้ให้ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบผลการดำเนินงานได้ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน

5.1.2.6 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ มีประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่า 4.5 ได้แก่

1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและแนวทางที่สำคัญในการดำเนินงานของสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรจัดช่องทางรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เช่น เพจ facebook โรงเรียน เว็บไซต์ การประชุมผู้ปกครอง เป็นต้น เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ

2) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงานในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจต่าง ๆ การดำเนินงาน การแก้ไขปัญหา เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม

3) ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกต่อกระบวนการบริหารและการดำเนินงานของสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรเปิดใจและยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่น ๆ เพื่อนำข้อคิดเห็นมาเป็นแนวทางวางแผนกลยุทธ์ในการบริหารและดำเนินงาน

4) เมื่อเกิดข้อโต้แย้งซึ่งเป็นประเด็นสำคัญ ผู้บริหารจะใช้กระบวนการยุติข้อขัดแย้งโดยใช้หลักฉันทามติ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรใช้หลักฉันทามติที่มีความเป็นกลางในการยุติประเด็นโต้แย้งต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายยอมรับในผลการตัดสินใจและยังสามารถทำงานร่วมกันได้จนเสร็จสิ้นกระบวนการดำเนินงาน

5.1.2.7 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ มีประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่า 4.5 ได้แก่

1) กระบวนการบริหารของผู้บริหาร มีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่นในสังคม มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมและประสานความร่วมมือกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น การร่วมเป็นคณะดำเนินงานในกิจกรรมของสถานศึกษา เป็นต้นและผู้บริหารควรร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อดำเนินงานโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการสถานศึกษาสีขาวร่วมกับชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การดูแลความปลอดภัยของโรงเรียน ประสานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองของชุมชน สถานีตำรวจในพื้นที่ เป็นต้น

5.1.2.8 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม มีประเด็นที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่า 4.5 ได้แก่

1) ผู้บริหารจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและบุคลากรทุกฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและบุคลากร อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เช่น โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาจริยธรรมครู การสร้างมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี เป็นต้น

5.2 การอภิปรายผล

จากข้อค้นพบของการวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยนำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

5.2.1 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา มีการตระหนักถึงความสำคัญของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารดำเนินงานตามหลักคุณธรรม จริยธรรม ส่งผลให้ครูเกิดแรงจูงใจในการทำงาน ทำให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ดำเนินการได้สำเร็จลุล่วง ทั้งยังมีการดำเนินงานร่วมกันกับผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ อีกทั้งทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ยังได้จัดทำแผนปฏิบัติการที่มุ่งเน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้ผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษานำไปใช้ในการปฏิบัติงานและได้มีการผลักดันในการนำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษามาสอดแทรกในรายวิชาเพิ่มเติมของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการดำเนินการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานในสถานศึกษาทั้งจากภายนอกและภายในสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานมีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ จึงทำให้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลวิจัยของนิตยา คงเกษม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพระบางเจ้าพระยา เมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับภฤตยากร ลดาวัลย์ ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกับอัญชลี โลเชียงสาย ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผล

ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 รายงาน พบว่า

5.2.1.1 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งมีการนิเทศติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง พร้อมลดภาระงานที่ไม่จำเป็น ทำให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ กมลพรรณ พึ่งดวง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่าด้านหลักประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชชรินทร์ ทิพย์จันทร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษารอบใหม่ พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

5.2.1.2 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักประสิทธิผล ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและมีการพัฒนาการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับครองทิพย์ ดิลกโสภณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักประสิทธิผลอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับนิตยา สูดยอด ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ด้านหลักประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก

5.2.1.3 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักการตอบสนอง ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ สามารถ

ดำเนินงานให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดและตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ ครอบคลุมทุกกลุ่มงานและมีการเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับรุ่งงภา สุกภาพรม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า การใช้หลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการตอบสนองอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับ อำนาจ เผือกบริสุทธิ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียน บางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการตอบสนองอยู่ในระดับมาก

5.2.1.4 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครปฐม เขต 1 ด้านหลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน มีกระบวนการบริหารงานที่เป็นระบบ สามารถรายงานผลการดำเนินงานได้ตามระยะเวลาและ มีการเตรียมความพร้อมรับมือหรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับอัญชลี โละเชียงสาย ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 พบว่า การบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกับ กฤตยากร ลดาวัลย์ ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.1.5 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาานครปฐม เขต 1 ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและข้อมูลที่เชื่อถือได้ต่อบุคคลทั่วไปให้รับทราบและมีกระบวนการ ตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับนิตยา คงเกษม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพระบาง เจ้าพระยา เมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 พบว่า แนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกับอรรวี อินทรพลาเดชา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลัก

ธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.1.6 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านหลักนิติธรรม ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการนำกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงาน โดยมีการบังคับใช้อย่างเสมอภาค ยุติธรรม พร้อมคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของทุกฝ่าย และผู้บริหารมีการตระหนักรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับพินิจนันท์ ชลเทพ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกับ ธงชัย เพาสันเทียะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านคลองขนุน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.1.7 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านหลักความเสมอภาค พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานที่ยึดหลักความเสมอภาค ความยุติธรรม มีการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมโดยไม่มีการแบ่งแยก ซึ่งสอดคล้องกับอภิชาติ จุลพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1 และเขต 2 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักความเสมอภาค อยู่ในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกับ พัชกรินทร์ ทิพย์จันทร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานบ้านใหม่ พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักความเสมอภาค อยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.1.8 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาและผู้บริหารมีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อกระบวนการบริหารและการดำเนินงานต่าง ๆ และมีกระบวนการยุติข้อขัดแย้งโดยใช้

หลักฉันทามติ ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งทิวา กมล ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับนิตยา คงเกษม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพระบาง เจ้าพระยา เมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติอยู่ในระดับมาก

5.2.1.9 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการจัดโครงสร้างการปฏิบัติงานของครูภายในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม มีกระบวนการมอบอำนาจและมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจให้กับฝ่ายต่าง ๆ ตามความรู้และความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับจิรนาถ ภูริเศวตกำจร ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการกระจายอำนาจอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ นิตยา สุดยอด ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการกระจายอำนาจอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.1.10 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่อย่างมีคุณธรรมและมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับกมลพรรณ พึ่งดวง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสาคร พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับกฤตยากร ลดาวัลย์ ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2.2 แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีพหุแนวทาง โดยแยกเป็นรายด้านพบว่า

5.2.2.1 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักประสิทธิภาพ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีการวางแผนการดำเนินงานทุกครั้ง มีการพัฒนาวิธีการทำงานที่มีความสะดวก รวดเร็ว ตัดขั้นตอนการดำเนินงานที่ไม่จำเป็น มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อหาจุดแก้ไขและปรับปรุง เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานควรร่วมกันประเมินผลเพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาในการทำงาน

2) ผู้บริหารมีการยกเลิกภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็นของการดำเนินงาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตามตรวจสอบและประเมินผลการทำงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา หากพบว่ามีภารกิจใดที่ไม่มีความจำเป็น ควรยกเลิกหรืออาจนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินงาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย

ซึ่งสอดคล้องกับ พัสชรินทร์ ทิพย์จันทร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบ้านใหม่ พบว่า ผู้บริหารควรวิเคราะห์ภารกิจขององค์กร ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานเพื่อลดภาระงานครูและเพิ่มคุณภาพนักเรียน

5.2.2.2 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักประสิทธิผล มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ผู้บริหารควรวางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียน ครูและผู้ปกครอง แล้วทำความเข้าใจถึงความต้องการให้ชัดเจน อาจจัดช่องทางมารับฟังความคิดเห็น เช่น การรับความคิดเห็นในช่องทางออนไลน์ผ่านเว็บไซต์หรือ เพจ Facebook ของโรงเรียน เป็นต้น เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและตอบสนองต่อความต้องการ

2) ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อนำผลไปวางแผนและเตรียมความพร้อมในการรับมือ มีการจัดทำแผนการจัดการความเสี่ยงภายในสถานศึกษา

ซึ่งสอดคล้องกับ พัชชินทร์ ทิพย์จันทร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบ้านใหม่ พบว่า ผู้บริหารควรทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อหาจุดแข็งและจุดด้อย วางแผนการพัฒนาแผนปฏิบัติการประจำปี จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน ควรติดตามและประเมินผลการใช้แผนการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและนำผลการประเมินไปปรับปรุงในปีถัดไป

5.2.2.3 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักการตอบสนอง มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีการสำรวจความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ครอบคลุมทุกกลุ่มงาน โดยอาจจะเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์โรงเรียน เพจ Facebook โรงเรียน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบในการกำหนดแผนกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน

2) ผู้บริหารควรมีการวางแผนกระบวนการปฏิบัติงาน มีแผนปฏิบัติการที่ครอบคลุมการดำเนินงานพร้อมกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนและระหว่างกระบวนการปฏิบัติงานควรมีการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

3) ผู้บริหารควรมีการประชาสัมพันธ์งานต่าง ๆ ของโรงเรียนในทุกช่องทาง เพื่อให้ทุกคนสามารถรับรู้การทำงานได้อย่างเปิดเผย มีการกำหนดกลยุทธ์ที่ตอบสนองความคาดหวังและความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ รวมทั้งมีการปรับปรุงการให้บริการประชาชนเพื่อสร้างความพึงพอใจ

4) ผู้บริหารควรมีช่องทางรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น การประชุมผู้ปกครอง การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เว็บไซต์โรงเรียน เพจ Facebook โรงเรียน สมุดรับความคิดเห็น เป็นต้น แล้วรวบรวมข้อมูลมาใช้ในการดำเนินงาน การวางแผนกลยุทธ์

ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งธนา สุภาพรม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า ผู้บริหารควรประชาสัมพันธ์งานผ่านทางเว็บไซต์หรือช่องทางอื่น ๆ เช่น Facebook Twitter Instagram เพื่อตอบสนองความต้องการของครู นักเรียนและผู้ปกครอง

5.2.2.4 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักการรับผิชอบและตรวจสอบ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการดำเนินงาน ประเมินความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาและผลกระทบ สร้างแนวทางการปฏิบัติงาน และควรกำหนด มาตรการพร้อมแนวทางปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุต่าง ๆ มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับนิยาม คงเกษม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพระบางเจ้าพระยา เมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบตามแนวทางที่กำหนดไว้ ของสถานศึกษา มีการรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ เพื่อสร้างความมั่นใจแก่สาธารณชน

5.2.2.5 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน โดยอำนวยความสะดวกให้เข้าถึงได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ เช่น เพจประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ ติดป้ายหน้าโรงเรียน เป็นต้น และผู้บริหารควรมีการชี้แจงรายละเอียดการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่สามารถเปิดเผยได้ให้ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบผลการดำเนินงานได้ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ซึ่งสอดคล้องกับ อภิเชษฐ์ อยู่เทศ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ผู้บริหารควรเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข่าวสารของหน่วยงานแก่บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความซื่อสัตย์ในการทำงาน

5.2.2.6 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหา ฉันทามติ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ผู้บริหารควรจัดช่องทางรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เช่น เพจ facebook โรงเรียน เว็บไซต์ การประชุมผู้ปกครอง เป็นต้น เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม ในการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ

2) ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมใน กระบวนการจัดการศึกษา ตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจต่าง ๆ การดำเนินงาน การแก้ไขปัญหา เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม

3) ผู้บริหารควรเปิดใจและยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่น ๆ เพื่อนำข้อคิดเห็นมาเป็นแนวทางวางแผนกลยุทธ์ในการบริหารและดำเนินงาน

4) ผู้บริหารควรใช้หลักฉันทามติที่มีความเป็นกลางในการยุติประเด็นโต้แย้งต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายยอมรับในผลการตัดสินใจและยังสามารถทำงานร่วมกันได้จนเสร็จสิ้นกระบวนการดำเนินงาน

ซึ่งสอดคล้องกับ นลัทพร สอนคุ่ม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่กุ-มหาวัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรมีการสื่อสารกับผู้ปกครองและชุมชน มีการเชิญชวนผู้ปกครองและชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา สร้างภาคีเครือข่ายในชุมชน และดำเนินงานร่วมกัน

5.2.2.7 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักการกระจายอำนาจ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมและประสานความร่วมมือกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น การร่วมเป็นคณะดำเนินงานในกิจกรรมของสถานศึกษา เป็นต้นและผู้บริหารควรร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อดำเนินงานโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการสถานศึกษาสีขาวร่วมกับชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การดูแลความปลอดภัยของโรงเรียนประสานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองของชุมชน สถานีตำรวจในพื้นที่ เป็นต้นซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งณภา สุภาพรม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่าผู้บริหารควรแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการกระจายอำนาจในการบริหารงานให้กับฝ่ายต่าง ๆ

5.2.2.8 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ผู้บริหารควรมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและบุคลากร อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เช่น โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาจริยธรรมครู การสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นต้นซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์ธร สิงห์พันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอำนาจเจริญ พบว่า ผู้บริหารควรมีนโยบายยกย่องบุคลากรที่มีคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงานดีเด่น เพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจและเป็นแบบอย่างที่ดี

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

การวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1.1 ผลการวิจัย หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักความเสมอภาค มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับความเสมอภาค ความยุติธรรมและความเท่าเทียมระหว่างบุคคล ดังนั้นในการปฏิบัติงานผู้บริหารจึงควรยึดหลักความเป็นธรรม ความเท่าเทียม พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาเกิดความเสมอภาค เป็นธรรมต่อทุกฝ่าย โดยปราศจากการแบ่งแยกและด้านหลักการตอบสนอง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ ต้องดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ การดำเนินงานควรตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อีกทั้งควรสร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดความไว้วางใจในการทำงานและเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและควรมีการจัดช่องทางรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการที่หลากหลายและทั่วถึง เพื่อให้การบริหารงานสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

5.3.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ซึ่งพิจารณารายข้อคำถามที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่า 4.5 มีทั้งหมด 16 แนวทาง ดังนั้นผู้บริหารควรนำแนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลมาใช้พัฒนาและส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา โดยการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาหลักธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง เช่น โครงการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วม โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพบุคลากรในสถานศึกษา เป็นต้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะของการวิจัยข้างต้น จึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

5.3.2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

5.3.2.3 ควรศึกษาหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษากับความสุขของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลพรรณ พึ่งดวง. "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร." **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร** 15, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560).
- กฤตยากร ลดาวัลย์. "การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2." **วารสารเสฏฐวิทย์ปริทัศน์** 4, 1 (2567).
- ครองทิพย์ ดิลกโสภณ. "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1." **วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์** 7, 2 (2566).
- จันทร์วิภา จำนงค์การ. "การศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1." **วารสาร มจร วิชาการล้ำนา** 12, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2566).
- จันทร์ศรัณย์ ภูติอริยวัฒน์. "ธรรมาภิบาลในการบริหารการศึกษากับความเป็นเลิศในผลลัพธ์ด้านบุคลากร." **วารสารบริหารการศึกษา มศว** 14, 26 (มกราคม-มิถุนายน 2560).
- จิรวรรณ มีภูมิและเขาวนิ แก้วมโน. "เอกสารประกอบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 2" การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 13 มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา, 13 พฤษภาคม 2565.
- จิรนาถ ภูริเศวตกำจร. "การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1" เอกสารประกอบการประชุมการประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 7 วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา, 28 มีนาคม 2563.
- สัมพันธ์ ฉัตรภรณ์ พวงเงินสกุล, ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1, 10 กันยายน 2566.
- ถวิลวดี บุรีกุล. **หลักธรรมาภิบาล: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2561.
- ทิวากร แก้วมณี. **ธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์, 2559.
- ธงชัย เฟาสันเทียะ. "แนวทางการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านคลองขนุน

- สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1." **Education Journal of Nakornratchasima College** 2, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2566).
- นลัทพร สอนคุ้ม. "การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนแม่กุ-มหาวัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2." **วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์** 9, 1 (มกราคม-เมษายน 2567).
- น้ำอ้อย คำชื่น. "ศึกษาวิเคราะห์ภาวะผู้นำกับหลักธรรมาภิบาลในการบริหารการศึกษา." **วารสารวิจัยธรรมศึกษา** (มกราคม-มิถุนายน 2561).
- นิตยา คงเกษม. "แนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายพระบางเจ้าพระยา เมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1." **บัณฑิตปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์** 8, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563).
- นิตยา สุธยอด. "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4." **Journal of Roi Kaensarn Academi** 7, 1 (มกราคม 2565).
- ปธาน สุวรรณมงคล. **การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2558.
- "แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570," **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 139, ตอนพิเศษ 258 ง (1 พฤศจิกายน 2565).
- พงษ์ธร สิงห์พันธ์. "การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ." **วารสารบริหารการศึกษาบวบัณฑิต** 21, 2 (มิถุนายน-ธันวาคม 2564).
- "พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546," **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 120, ตอนที่ 100 ก (9 ตุลาคม 2546).
- พระอุทิศ สมมาภาณี. "หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารการศึกษา." **บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์** 9, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564).
- พัชชินทร์ ทิพย์จันทร์. "การใช้หลักธรรมาภิบาลในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบ้านใหม่." **วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร** 12, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2564).
- พินิจนันท์ ชลเทพ. "การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มเพ็ญ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1." **Journal of Integration Social**

Sciences and Development 3, 1 (9 ตุลาคม 2566).

ภูษณาภรณ์ นาคทิพย์วรรณและสมใจ สืบเสาะ. "การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1." **วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย** 7, 1 (มกราคม-มีนาคม 2566).

รัชยา ภัคดีจิตต์. **ธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารภาครัฐและเอกชน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.

"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560," **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 134, ตอนที่ 40 ก (6 เมษายน 2560).

รุ่งฉภา สุภาพรม. "สภาพและแนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3" การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 6 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพฯ, 6 กันยายน 2566 2566.

รุ่งทิภา กมล. "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2." **วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย** 4, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563).

โรงเรียนบ้านต้นสำโรง. **ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านต้นสำโรง**. เข้าถึงได้จาก 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงเมื่อ <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010012>

โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย. **ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านทุ่งน้อย**. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010009>

โรงเรียนบ้านมาบแค. **ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านมาบแค**. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010004>

โรงเรียนบ้านรางมะเตือ. **ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านรางมะเตือ**. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010045>

โรงเรียนบ้านลำท่าโพ. **ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านลำท่าโพ**. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010010>

โรงเรียนวัดดอนขนาก. **ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดดอนขนาก**. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010002>

โรงเรียนวัดดอนยายหอม. **ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดดอนยายหอม**. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก

<http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010001>

โรงเรียนวัดตาก้อง (รัฐราษฎร์บำรุง). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดตาก้อง (รัฐราษฎร์บำรุง). เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก

<http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010003>

โรงเรียนวัดธรรมศาลา. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดธรรมศาลา. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=11.5&id=73010011>

โรงเรียนวัดพระประโทณเจดีย์. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดพระประโทณเจดีย์. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก

<http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010026>

โรงเรียนวัดพะเนียงแตก. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดพะเนียงแตก. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก <http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010031>

โรงเรียนวัดสามควายเผือก. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนวัดสามควายเผือก. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก

<http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010044>

โรงเรียนหลวงพ่อแช่มวัดตาก้องอนุสรณ์. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนหลวงพ่อแช่มวัดตาก้องอนุสรณ์. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก

<http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010015>

โรงเรียนอนุบาลนครปฐม. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลนครปฐม. เข้าถึงเมื่อ 18 สิงหาคม 2567 เข้าถึงได้จาก

<http://esanpt1.go.th/bigdata/tableSchoolID.php?op=1.5&id=73010024>

ลัดดา ผลวัฒน์. "ธรรมาภิบาลกับการบริหารมหาวิทยาลัย." วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา 8, 2 (เมษายน-กันยายน 2557).

วารุณี โพธิ์คำ. "การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า." วารสารบัณฑิตศึกษา มจร.บ้านสมเด็จเจ้าพระยา 5, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563).

สัมภาษณ์ วิลาพร แต่งเทศ, ข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1, 15 กันยายน 2566.

สงวน อินทร์รักษ์. ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารการศึกษา. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2566.

สถาบันพระปกเกล้า. **คู่มืออำนาจในการเมืองการปกครอง**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2558.

สถาพร วิชัยรัมย์. **ธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ**. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2563.

สมชัย ศิริวัฒน์โชค. **จริยธรรมของผู้นำ: วิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร**

หน่วยงานภาครัฐ. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2553.

สมศักดิ์ สามัคคีธรรม. **ธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบทางสังคม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบัน

บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2564.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1. **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ**

พ.ศ. 2566. นครปฐม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1, 2566.

_____ . **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570)**. นครปฐม: สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1, 2566.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. **หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**

(Good Governance). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2555.

สิริกร ชุ่มเซย. "การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2." **วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น** 7, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2563).

สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา. **การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาแนวใหม่**. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564.

เสน่ห์ จุ้ยโต. **มิติใหม่การบริหารธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ทฤษฎีและงานวิจัย**.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2557.

อภิชาติ จุลพันธ์. "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ

โรงเรียนสุจริต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1และเขต 2."

วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ) 12, 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2562).

อภิเชษฐ์ อยู่เทศ. "แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาใน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1."

วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ 10, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2566).

อรรวี อินทรปลาเดชา. "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2." **วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์** 11, 2 (กุมภาพันธ์ 2567).

อัญชลี โลเชียงสาย. "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของ

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3."

วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร 9, 1 (มกราคม-เมษายน 2567).

อำนาจ เพื่อกบวิสุทธิ."หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2." **วิทยานิพนธ์ปริญญา** มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา, 2560.

ภาษาอังกฤษ

Al-Qa'oud, Majdulien M. "The Requirements of Good Governance at Schools of Public Education for Girls in Al Madinah Al Munawarah from the Viewpoint of Female School Principals." **Scientific Research Journal** 5, 4 (October 2016).

Best, John W. **Research in Education**. (4th ed.). Englewoodcliffs: Prentice-Hill, 1983.

Cronbach, Lee J. **Essentials of Psychological Testing**. (3rd ed.). New York: Harper and Row Publisher, 1974.

Likert, Rensis. **New Pattern of Management**. New York: McGraw-Hill Book Company, 1992.

Lunenburg, Fred C., and Allan C. Ornstein. **Educational Administration: Concepts and Practices**. (7th ed.). California: SAGE Publications, 2022.

Niamh, Brennan M. (2011). Governance Matters: Applying Principles of Good Governance in a School Board Context. In **Leadership and Management in Schools**, O'Sullivan H. and J. West-Burnham, (Eds.), London, 2011.

Nimota, Abdullahi. "Good Governance Issues in Education System and Management of Secondary Schools in Kwara State Nigeria." **eJournal of Education Policy** (September-November 2019).

Weiss, Thomas G. **Governance: Good Governance and Global Conceptual and Actual Challenges**. London: Third World Quarterly, 2000.

ภาคผนวก

ที่ อว 8612.2/206

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

28 กุมภาพันธ์ 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ทวิช แจ่มจรัส

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความตรงของแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางสาวชลธิชา เผลิมดี รหัสนักศึกษา 650620074 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ผลกระทบจากของผูู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยที่แนบมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุดา เตี้ยเจริญ)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

ภาคผนวก ข

สรุปแบบตรวจความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็น

ตารางที่ 13 สรุบบรรทัดตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็น

ตัวแปรที่ศึกษา	ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ความหมาย
		1	2	3		
1. หลักประสิทธิภาพ	1	1	0	1	0.67	เหมาะสม
	2	1	1	1	1	เหมาะสม
	3	1	1	1	1	เหมาะสม
	4	1	1	1	1	เหมาะสม
2. หลักประสิทธิผล	5	1	1	1	1	เหมาะสม
	6	1	0	1	0.67	เหมาะสม
	7	1	0	1	0.67	เหมาะสม
	8	1	1	1	1	เหมาะสม
	9	1	1	1	1	เหมาะสม
3. หลักการตอบสนอง	10	1	1	1	1	เหมาะสม
	11	1	1	1	1	เหมาะสม
	12	1	1	1	1	เหมาะสม
	13	1	1	1	1	เหมาะสม
4. หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้	7	1	1	1	1	เหมาะสม
	15	1	1	1	1	เหมาะสม
	16	1	1	1	1	เหมาะสม
	17	1	1	1	1	เหมาะสม
	18	1	1	1	1	เหมาะสม
5. หลักความเปิดเผย/โปร่งใส	19	1	1	1	1	เหมาะสม
	20	1	1	1	1	เหมาะสม
	21	1	1	1	1	เหมาะสม
	22	1	1	1	1	เหมาะสม

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			IOC	ความหมาย
		1	2	3		
6. หลักนิติธรรม	23	1	1	1	1	เหมาะสม
	24	1	0	1	0.67	เหมาะสม
	25	1	1	1	1	เหมาะสม
	26	1	1	1	1	เหมาะสม
	27	1	0	1	0.67	เหมาะสม
7. หลักความเสมอภาค	28	1	1	1	1	เหมาะสม
	29	1	1	1	1	เหมาะสม
	30	1	1	1	1	เหมาะสม
	31	1	1	1	1	เหมาะสม
8. หลักการมีส่วนร่วม/การ พยายามแสวงหาฉันทามติ	32	1	1	1	1	เหมาะสม
	33	1	1	1	1	เหมาะสม
	34	1	1	1	1	เหมาะสม
	35	1	1	1	1	เหมาะสม
	36	1	1	1	1	เหมาะสม
9. หลักการกระจายอำนาจ	37	1	1	1	1	เหมาะสม
	38	1	1	1	1	เหมาะสม
	39	1	1	1	1	เหมาะสม
	40	1	1	1	1	เหมาะสม
10. หลักคุณธรรมและจริยธรรม	41	1	1	1	1	เหมาะสม
	42	1	1	1	1	เหมาะสม
	43	1	1	1	1	เหมาะสม
	44	1	1	1	1	เหมาะสม
	45	1	1	1	1	เหมาะสม

ที่ อว 8612.2/-

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

8 มีนาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ

ด้วย นางสาวชลธิชา เผลิมดี รหัสนักศึกษา 650620074 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้
ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้
นักศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ใน
การวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุดา เตยเจริญ)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ทดลองเครื่องมือวิจัย

กลุ่มโรงเรียนพระปฐมเจดีย์ จำนวน 10 โรงเรียน

1. โรงเรียนบ้านคอวัง
2. โรงเรียนบ้านคลองยาง
3. โรงเรียนบ้านลำพญา
4. โรงเรียนบ้านหนองกระโดน
5. โรงเรียนบ้านหนองหิน
6. โรงเรียนวัดบ้านยาง
7. โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์
8. โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ
9. โรงเรียนวัดศรีวิจารณ์วาจา
10. โรงเรียนวัดหุบรัก

ที่ อว 8612.2/278

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

1 เมษายน 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านต้นสำโรง

ด้วย นางสาวชลธิชา เหนิมดี รหัสนักศึกษา 650620074 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้
ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน ครู และคณะกรรมการ
สถานศึกษา เพื่อประกอบการทำวิจัย ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านแจ้งผู้
ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาตามที่เห็นสมควร จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

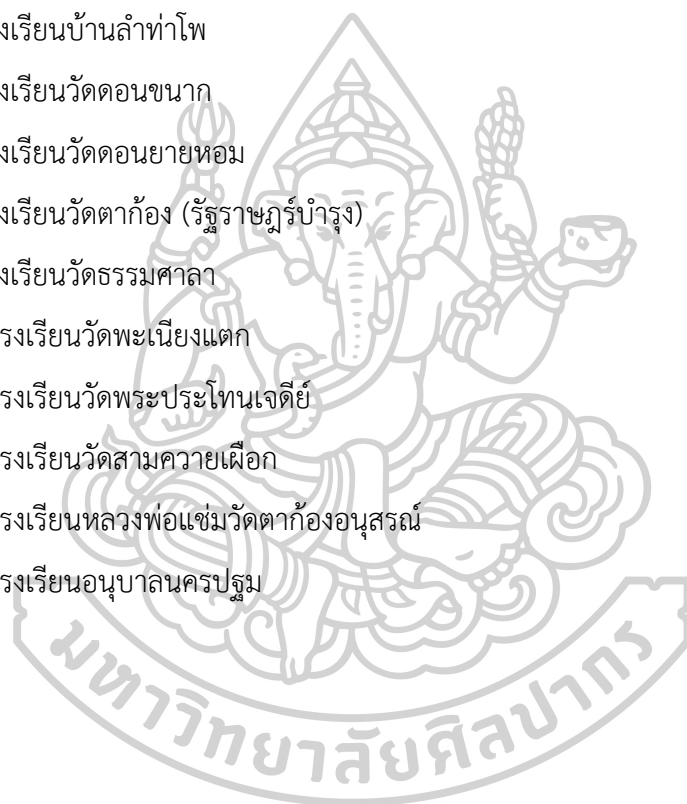
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว)
รักษาการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

รายชื่อโรงเรียนในกลุ่มบูรพาศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

1. โรงเรียนบ้านต้นสำโรง
2. โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย
3. โรงเรียนบ้านมาบแค
4. โรงเรียนบ้านรางมะเดื่อ
5. โรงเรียนบ้านลำท่าโพ
6. โรงเรียนวัดดอนขนาท
7. โรงเรียนวัดดอนยายหอม
8. โรงเรียนวัดตาก้อง (รัฐราษฎร์บำรุง)
9. โรงเรียนวัดธรรมศาลา
10. โรงเรียนวัดพะเนียงแตก
11. โรงเรียนวัดพระประโทนเจดีย์
12. โรงเรียนวัดสามควายเผือก
13. โรงเรียนหลวงพ่อแช่มวัดตาก้องอนุสรณ์
14. โรงเรียนอนุบาลนครปฐม

แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อการวิจัย

เรื่อง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

2. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้ ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา

3. ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้ ได้แก่

3.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.2 ครู

3.1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นบุคคลภายนอก

4. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยเรื่อง “หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1”

ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่านมีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้ ข้อมูลที่ท่านตอบถือเป็นความลับและขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานหรือสถานศึกษาของท่านแต่ประการใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีในการตอบแบบสอบถามและโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

นางสาวชลธิชา เฒติมดี

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทรศัพท์ 098-1017009

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ข้อ	สถานภาพส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับ ผู้วิจัย
1	เพศ () ชาย () หญิง	() 1
2	อายุ () ไม่เกิน 30 ปี () 30-39 ปี () 40-49 ปี () 50-59 ปี () 60 ปีขึ้นไป	() 2
3	ระดับการศึกษา () ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก	() 3
4	ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน () ผู้อำนวยการโรงเรียน () ครู () คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	() 4
5	ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน () ไม่เกิน 5 ปี () 5-9 ปี () 10-14 ปี () 15-19 ปี () 20-24 ปี () 24 ปีขึ้นไป	() 5

ตอนที่ 2 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

คำชี้แจง สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้

- 1 หมายถึง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 5 หมายถึง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
หลักประสิทธิภาพ (Efficiency)							
1	ผู้บริหารมีแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน มุ่งเน้นเป้าหมาย ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า						() 6
2	ผู้บริหารมีการดำเนินงานที่ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ						() 7
3	ผู้บริหารมีการยกเลิกภารกิจที่ล่าสมัยและไม่มีความจำเป็นของการดำเนินงาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย						() 8
4	ผู้บริหารมีการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยเน้นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาพรวมเป็นสำคัญ						() 9
หลักประสิทธิผล (Effectiveness)							
5	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพจัดการศึกษา/แผนปฏิบัติการประจำปีที่เหมาะสมและนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง						() 10
6	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน						() 11

ข้อ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
7	ผู้บริหารมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีผลการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ครูและผู้ปกครอง						() 12
8	ผู้บริหารมีการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม						() 13
9	ผู้บริหารมีการติดตาม ประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง						() 14
หลักการตอบสนอง (Responsiveness)							
10	ผู้บริหารสามารถดำเนินงานตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครอบคลุมทุกกลุ่มงาน						() 15
11	ผู้บริหารมีกระบวนการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ สามารถดำเนินการให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ						() 16
12	ผู้บริหารสร้างความเชื่อมั่นให้ทุกฝ่ายไว้วางใจ รวมถึงการตอบสนองต่อความคาดหวังและความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ						() 17
13	ผู้บริหารมีการจัดช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เพียงพอครอบคลุมทุกกลุ่มงานอย่างทั่วถึง						() 18
14	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและตระหนักในหน้าที่						() 19
15	ผู้บริหารสามารถตอบคำถามและชี้แจงสาธารณชนได้เมื่อมีข้อสงสัยในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน						() 20

ข้อ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
16	ผู้บริหารมีกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบ สามารถรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของสถานศึกษา และผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะ ได้ทุกระยะตามกำหนด						() 21
17	ผู้บริหารมีระบบการเตรียมความพร้อมในการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา ผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการและขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน						() 22
18	ผู้บริหารมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานและระบบการแก้ไขปัญหาหรือบรรเทาปัญหา เมื่อเกิดผลกระทบต่างๆ ต่อสถานศึกษา						() 23
หลักความเปิดเผย/โปร่งใส (Transparency)							
19	ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา						() 24
20	ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส มีกระบวนการตรวจสอบผลการดำเนินงานที่มีความถูกต้องและชัดเจน เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบผลการปฏิบัติงานได้						() 25
21	การปฏิบัติราชการของผู้บริหารมีการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้โดยให้ประชาชน รับทราบอย่างสม่ำเสมอ						() 26
22	ผู้บริหารมีการวางระบบ เพื่อให้ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบผลการดำเนินการของสถานศึกษาได้						() 27

ข้อ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
หลักนิติธรรม (Rule of Law)							
23	ผู้บริหารมีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานใน สถานศึกษา						() 28
24	ผู้บริหารมีการกำหนด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ มี ความเป็นธรรม ถูกต้อง ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับของทุก ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา						() 29
25	การบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นไป อย่างเสมอภาค ยุติธรรมและเท่าเทียมกัน คำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพของครูและบุคลากรในสถานศึกษา						() 30
26	การบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นไป อย่างเสมอภาค ยุติธรรมและเท่าเทียมกัน คำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน						() 31
27	ผู้บริหารตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ของตน เข้าใจกฎเกณฑ์ ระเบียบและข้อบังคับที่นำมาใช้และปฏิบัติงานอย่าง เคร่งครัด						() 32
หลักความเสมอภาค (Equity)							
28	ผู้บริหารมีการปฏิบัติต่อนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ศาสนา หรือฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมและ อื่นๆ						() 33
29	ผู้บริหารให้บริการในการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงโอกาส ความเท่าเทียมกันของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม โดยไม่ แบ่งแยกความพิการ สภาพกายหรือสุขภาพและสถานะ ของบุคคล						() 34

ข้อ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
30	การปฏิบัติงานในสถานศึกษา ยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคและกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง						() 35
31	ผู้บริหารส่งเสริมให้ ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ยึด หลักความเป็นธรรม เท่าเทียมกันในการปฏิบัติงาน						() 36
หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ (Participation/Consensus Oriented)							
32	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมใน การเสนอ ปัญหาและแนวทางที่สำคัญใน การดำเนินงานของ สถานศึกษา						() 37
33	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมใน กระบวนการตัดสินใจ การดำเนินงานและร่วมตรวจสอบ ผลการปฏิบัติงาน ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา						() 38
34	ผู้บริหารมีกระบวนการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลง ร่วมกันระหว่าง สถานศึกษา ครูและบุคลากรทาง การศึกษา รวมถึงผู้รับบริการ						() 39
35	ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจาก บุคคลทั้งภายในและภายนอกต่อกระบวนการบริหารและ การดำเนินงานของสถานศึกษา						() 40
36	เมื่อเกิดข้อโต้แย้งซึ่งเป็นประเด็นสำคัญ ผู้บริหารจะใช้ กระบวนการยุติข้อขัดแย้งโดยใช้หลักฉันทามติ						() 41
หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)							
37	ผู้บริหารมีการจัดโครงสร้างการปฏิบัติงานของครูและ บุคลากรทางการศึกษาในฝ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม						() 42
38	กระบวนการบริหารของผู้บริหาร มีการมอบอำนาจและ กระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจให้กับ ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ อย่างเหมาะสม						() 43

ข้อ	การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
39	กระบวนการบริหารของผู้บริหาร มีการมอบอำนาจในการบริหารให้หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ตามความรู้ความสามารถ ให้สิทธิ์ในการตัดสินใจต่อการดำเนินงานตามหน้าที่ของตน						() 44
40	กระบวนการบริหารของผู้บริหาร มีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคส่วนอื่นในสังคม						() 45
หลักคุณธรรม/จริยธรรม (Morality/Ethics)							
41	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา มีจิตสำนึกความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีศีลธรรม คุณธรรมและตรงตามความคาดหวังของสังคม						() 46
42	ผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ						() 47
43	ผู้บริหารยึดมั่นในค่านิยมหลักตามมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา						() 48
44	ผู้บริหารจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและบุคลากรทุกฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ						() 49
45	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีความมั่นคงและบุคลากรทุกฝ่ายอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข						() 50

ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ฉ

แบบสัมภาษณ์และรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

แนวทางการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

ผู้ให้สัมภาษณ์.....ผู้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....สถานที่ปฏิบัติงาน.....

วันที่ให้สัมภาษณ์ เวลา..... สถานที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 : ข้อคำถาม

1. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักประสิทธิภาพ ข้อที่มีความชัดเจนเลขคณิตต่ำกว่า 4.5 ดังนี้

1.1 ผู้บริหารมีการดำเนินงานที่ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

1.2 ผู้บริหารมีการยกเลิกภารกิจที่ล่าสมัยและไม่มีควมจำเป็นของการดำเนินงาน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

2. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักประสิทธิผล ข้อที่มีความชัดเจนเลขคณิตต่ำกว่า 4.5 ดังนี้

2.1 ผู้บริหารมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีผลการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

2.2 ผู้บริหารมีการจัดการความเสี่ยงในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

3. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักการตอบสนอง ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำกว่า 4.5 ดังนี้

3.1 ผู้บริหารสามารถดำเนินงานตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครอบคลุมทุกกลุ่มงาน ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

3.2 ผู้บริหารมีกระบวนการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ สามารถดำเนินการให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

3.3 ผู้บริหารสร้างความเชื่อมั่นให้ทุกฝ่ายไว้วางใจ รวมถึงการตอบสนองต่อความคาดหวังและความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

3.4 ผู้บริหารมีการจัดช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เพียงพอครอบคลุม ทุกกลุ่มงานอย่างทั่วถึง ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

4. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำกว่า 4.5 ดังนี้

4.1 ผู้บริหารมีระบบการเตรียมความพร้อมในการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหา ผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการและขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างชัดเจน ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

5. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักความเปิดเผยและโปร่งใส ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำกว่า 4.5 ดังนี้

5.1 ผู้บริหารมีการวางระบบ เพื่อให้ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าถึงข้อมูล ตรวจสอบผลการดำเนินการของสถานศึกษาได้ ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

6. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักการมีส่วนร่วมและการพยายามแสวงหาฉันทามติ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำกว่า 4.5 ดังนี้

6.1 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการเสนอ ปัญหาและแนวทางที่สำคัญในการดำเนินงานของ สถานศึกษา ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

6.2 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

6.3 ผู้บริหารยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกต่อ กระบวนการบริหารและการดำเนินงานของสถานศึกษา ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไร

.....

.....

6.4 เมื่อเกิดข้อโต้แย้งซึ่งเป็นประเด็นสำคัญ ผู้บริหารจะใช้กระบวนการยุติข้อขัดแย้งโดยใช้หลักฉันทามติ ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไร

.....

7. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักการกระจายอำนาจ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำกว่า 4.5
 ดังนี้

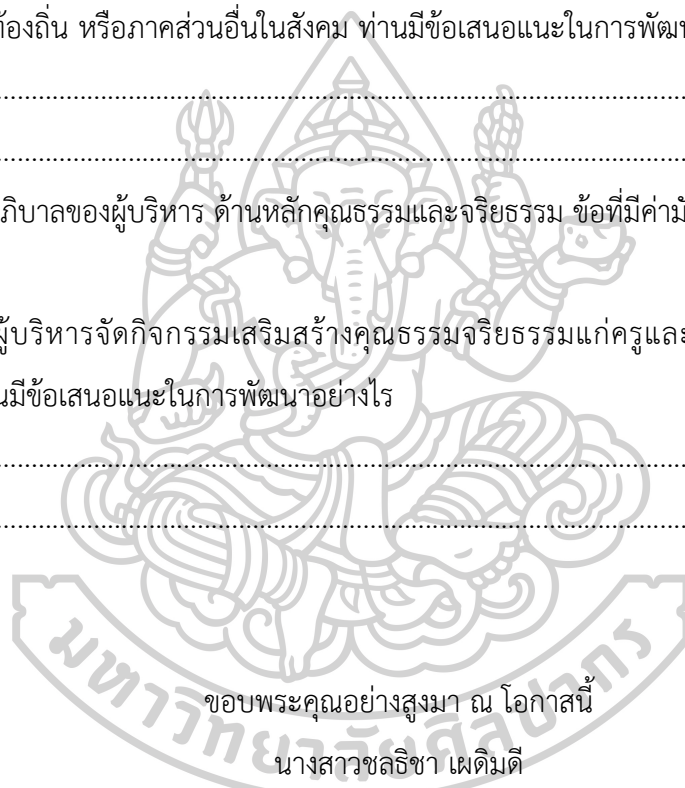
7.1 กระบวนการบริหารของผู้บริหาร มีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคส่วนอื่นในสังคม ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไร

.....

8. หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักคุณธรรมและจริยธรรม ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำกว่า 4.5 ดังนี้

8.1 ผู้บริหารจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ครูและบุคลากรทุกฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ ท่านมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาอย่างไร

.....

ขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้
 นางสาวชลธิชา เฟติมดี

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่ อว 8612.2/452

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

10 มิถุนายน 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาสัมภาษณ์เพื่อประกอบการวิจัย

เรียน

ด้วย นางสาวชลธิชา เผดิมดี รหัสนักศึกษา 650620074 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1” มีความประสงค์จะขอสัมภาษณ์ท่าน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครู ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ให้นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุดา เตี้ยเจริญ)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
โทร. 09 3979 3455

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์

1. นางสาววนิดา อรุณศรีประดิษฐ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ ชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบ้านลำท่าโพ
2. นายวรยศ เฉลิมธำรงค์ ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ
โรงเรียนอนุบาลนครปฐม
3. นายสุเจตน์ จันทร์ฉาย ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนบ้านต้นสำโรง

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.976	45

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
A1	201.53	239.223	.526	.976
A2	201.77	239.978	.445	.976
A3	201.87	242.533	.259	.977
A4	201.47	237.154	.651	.976
B5	201.23	236.254	.775	.975
B6	201.27	235.926	.776	.975
B7	201.40	235.697	.746	.975
B8	201.60	239.007	.563	.976
B9	201.47	238.533	.561	.976
C10	201.43	236.944	.663	.976
C11	201.50	240.328	.448	.976

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
C12	201.47	238.671	.552	.976
C13	201.57	236.047	.750	.975
D14	201.17	238.144	.697	.976
D15	201.27	235.168	.829	.975
D16	201.33	234.299	.752	.975
D17	201.53	234.120	.763	.975
D18	201.43	234.323	.738	.975
E19	201.13	241.154	.496	.976
E20	201.13	239.430	.634	.976
E21	201.30	235.459	.790	.975
E22	201.37	233.482	.899	.975
F23	201.27	235.582	.800	.975
F24	201.33	235.816	.753	.975
F25	201.33	235.885	.748	.975
F26	201.30	235.459	.790	.975
F27	201.27	235.237	.824	.975
G28	201.20	241.269	.437	.976
G29	201.20	239.476	.568	.976
G30	201.23	236.806	.736	.975
G31	201.30	235.597	.781	.975
H32	201.33	233.540	.797	.975
H33	201.37	234.861	.712	.976
H34	201.37	234.654	.724	.976
H35	201.37	234.654	.821	.975

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
H36	201.33	236.161	.730	.975
I37	201.30	238.217	.603	.976
I38	201.33	236.713	.693	.976
I39	201.33	235.471	.776	.975
I40	201.47	233.016	.816	.975
J41	201.17	239.040	.628	.976
J42	201.27	239.030	.561	.976
J43	201.23	236.185	.780	.975
J44	201.33	234.920	.715	.976
J45	201.20	237.821	.689	.976

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
205.93	247.582	15.735	45

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นางสาวชลธิชา เผลิมดี

วุฒิการศึกษา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2562 สำเร็จการศึกษา ศีษศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย
มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. 2565 เข้าศึกษาระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

